

803.

ROZPORZĄDZENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 27 października 1932 r.

Prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i art. 1 lit. a) ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 165) postanawiam co następuje:

TYTUŁ PIERWSZY.

PRZEPISY OGÓLNE.

Rozdział I.

O WŁAŚCIWOŚCI W SPRAWACH EGZEKUCYJNYCH I O POSTĘPOWANIU W OGÓLNOŚCI.

Art. 1. § 1. Sprawy egzekucyjne należą do właściwości sądów grodzkich i urzędujących przy tych sądach komorników.

§ 2. Czynności egzekucyjne pełnią komornicy z wyjątkiem tych czynności, które są przekazane sądowi.

§ 3. W sprawach, przekazanych sądowi, komornik jest organem wykonawczym, spełniającym polecenia sądu.

§ 4. Sąd może z urzędu wydawać komornikowi zarządzenia, zmierzające do zapewnienia należytego wykonania egzekucji, oraz usuwać spostrzeżone uchybienia.

Art. 2. § 1. Wnioski i oświadczenia w postępowaniu egzekucyjnym składa się bądź na piśmie, bądź ustnie do protokołu.

§ 2. W przypadku gdy według przepisów prawa niniejszego zachodzi potrzeba wysłuchania strony, wysłuchanie odbywa się stosownie do okoliczności bądź przez spisanie protokołu w obecności lub nieobecności drugiej strony, bądź przez oświadczenie strony na piśmie.

Art. 3. Komornik w razie potrzeby może żądać od stron złożenia w wyznaczonym terminie wyjaśnień ustnych lub na piśmie, a nadto może zasięgać informacji od urzędów oraz osób, nie uczestniczących w postępowaniu.

Art. 4. Komornik na żądanie strony zawiadamia ją o każdej dokonanej czynności, o której terminie nie była zawiadomiona.

Art. 5. § 1. Skargę na czynności komornika wnosi się do sądu grodzkiego w terminie tygodniowym od daty czynności, a w przypadku gdy strona przed dokonaniem czynności żądała zawiadomienia o niej — od daty doręczenia.

§ 2. Sąd rozstrzyga postanowieniem po uprzednim wysłuchaniu stron, jeżeli uzna to za potrzebne. Może nadto żądać wyjaśnień od komornika.

Art. 6. § 1. Na postanowienie sądu grodzkiego niema zażalenia, chyba że prawo niniejsze stanowi inaczej.

§ 2. W postępowaniu egzekucyjnym niema skargi kasacyjnej.

Art. 7. Komornik może upomnieć, a po bezskutecznem upomnieniu wydalic osobę, która zachowuje się niewłaściwie lub przeszkadza jego czynnościom.

Art. 8. § 1. Komornik może wezwać pomocy organów policji w razie oporu; jeżeli opór stawia osoba wojskowa, należy wezwać pomocy wojskowego organu bezpieczeństwa, chyba że zwłoka grozi udaremieniem egzekucji, a na miejscu niema organu wojskowego.

§ 2. W przypadku gdy pomoc organów policji okaże się nie wystarczającą dla stłumienia zbiorowych aktów oporu lub gwałtu przeciw czynnościom egzekucyjnym, komornik zwróci się do kierownika sądu o zażądanie pomocy wojska.

Art. 9. § 1. Strony mają prawo przeglądać akta sprawy komornika oraz sporządzać i otrzymywać odpisy lub wyciągi z tych akt.

§ 2. Komornik na żądanie wierzyciela powinien mu udzielić na piśmie wyjaśnień o stanie sprawy.

Art. 10. § 1. Podział czynności między komornikami, jeżeli ich kilku urzęduje przy sądzie, oznacza kierownik tego sądu.

§ 2. W przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, kierownik sądu na wniosek wierzyciela może wyznaczyć komornika, któremu sprawa według ogólnego podziału nie przypada.

§ 3. Komornik, do którego należy przeprowadzenie egzekucji przeciwko jednemu z współdłużników, powołany jest również do przeprowadzenia egzekucji z tego samego tytułu przeciwko każdemu z współdłużników, jeżeli czynności egzekucyjne mają być dokonane w okręgu tego samego sądu grodzkiego.

§ 4. Komornik, powołany do przeprowadzenia egzekucji w myśl dwóch paragrafów poprzedzających, zawiadomi o wszczęciu i ukończeniu egzekucji komornika, któremu sprawa przypadłaby według podziału.

Art. 11. § 1. Jeżeli w toku postępowania okaże się, że egzekucja należy do właściwości innego sądu, sprawa będzie przekazana według właściwości; już dokonane czynności pozostają w mocy.

§ 2. Jeżeli wierzyciel nie wskazał podstaw do oznaczenia właściwości i nie podał ich w wyznaczonym terminie, który nie może być krótszy od tygodnia, postępowanie będzie umorzone.

Art. 12. Komornik jest wyłączony od czynności stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego o wyłączeniu organów sądowych. Zarządzenia w tej mierze wydaje kierownik sądu.

Art. 13. Jeżeli komornik z powodu przeszkód faktycznych lub prawnych nie może pełnić swych czynności, kierownik sądu zleci ich pełnienie innemu komornikowi lub sekretarzowi sądowemu.

Art. 14. § 1. Komornik obowiązany jest do wynagrodzenia szkód, spowodowanych swem niedbalstwem lub złą wolą, jeżeli poszkodowany nie mógł zapobiec szkodzie w toku postępowania zapomocą środków, przewidzianych w prawie niniejszem.

§ 2. Za szkodę Skarb Państwa jest odpowiedzialny solidarnie z komornikiem.

§ 3. Roszczenie o wynagrodzenie szkody przedawnia się z upływem dwóch lat od daty, kiedy poszkodowany dowiedział się o czynności lub zaniebdaniu komornika, które spowodowały szkodę.

Art. 15. Przepisy prawa niniejszego, dotyczące komorników, stosuje się również do osób, pełniących czynności komornika.

Art. 16. § 1 Dłużnik powinien zwrócić wierzycielowi koszty, niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji. Koszty te podlegają ściąganiu wraz z egzekwowanem roszczeniem.

§ 2. Na postanowienie sądu co do kosztów służy zażalenie.

Art. 17. Prawo ubogich, przyznane stronie w procesie, rozciąga się także na zabezpieczenie i postępowanie egzekucyjne.

Art. 18. W przypadkach, nieunormowanych prawem niniejszem, stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania cywilnego.

Rozdział II.

TYTUŁY EGZEKUCYJNE I KLAUZULA WYKONALNOŚCI.

Art. 19. Podstawą egzekucji jest tytuł egzekucyjny, zaopatrzony klauzulą wykonalności, — tytuł wykonawczy.

Art. 20. Tytułami egzekucji sądowej są:

1) orzeczenie sądu powszechnego, prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu, jak również ugoda, zawarta przed sądem powszechnym;

2) orzeczenie sądu szczególnego, podlegające wykonaniu, jeżeli egzekucja nie jest zastrzeżona innym władzom;

3) wyrok sądu polubownego i ugoda, zawarta przed tym sądem;

4) inne orzeczenia, ugody i akty, które z mocy ustawy podlegają wykonaniu w drodze egzekucji sądowej;

5) akt notarialny, w którym dłużnik poddał się egzekucji i który obejmuje obowiązek zapłaty sumy pieniężnej lub uiszczenia innych rzeczy zamiennych, ilościowo w akcie oznaczonych, albo też obowiązek wydania lub zwrotu rzeczy indywidualnie oznaczonej, gdy termin zapłaty, uiszczenia, wydania lub zwrotu jest w akcie wskazany.

Art. 21. § 1. Orzeczenia sądu zagranicznego, wydane w postępowaniu spornem cywilnem w sprawach, należących w Polsce do właściwości sądów powszechnych, i mające znaczenie wyroku, jako też ugody, zawarte w takim postępowaniu, są tytułami egzekucyjnymi, jeżeli to przewiduje umowa międzynarodowa. Jeżeli umowa nie określa inaczej warunków wykonalności, orzeczenia i ugody będą w Polsce wykonywane pod następującemi warunkami:

1) jeżeli orzeczenie zostało wydane albo ugoda została zawarta po wejściu w życie umowy międzynarodowej;

2) jeżeli sąd zagraniczny, w którym sprawa toczyła się, nie był do jej rozpoznania niewłaściwy stosownie do zasad kodeksu postępowania cywilnego;

3) jeżeli orzeczenie jest prawomocne;

4) jeżeli orzeczenie lub ugoda podlega wykonaniu w państwie, skąd pochodzi;

5) jeżeli wezwanie do sprawy, zakończonej wyrokiem zaocznym, zostało doręczone pozwanemu do rąk własnych; jednak doręczenia w sprawach między obywatelami i na obszarze tego państwa, skąd wyrok pochodzi, są wystarczające, gdy odpowiadają przepisom o doręczeniach, w państwie tem obowiązującym;

6) jeżeli orzeczenie przy ocenie zdolności osobistej lub ustawowego zastępstwa obywatela polskiego nie odbiega ze szkodą dla niego od zasad prawa polskiego;

7) jeżeli orzeczenie zagraniczne nie pozostaje w sprzeczności z prawomocnym orzeczeniem sądu polskiego, ani też o ten sam przedmiot nie toczy się spór w sądzie polskim;

8) jeżeli orzeczenie lub ugoda nie są sprzeczne z podstawowymi zasadami obowiązującego w Polsce porządku publicznego lub z dobrami obyczajami.

§ 2. Jeżeli umowa międzynarodowa nie normuje trybu postępowania co do nadania klauzuli wykonalności, stosuje się przepisy prawa niniejszego z tą zmianą, że termin do wniesienia zażalenia wynosi dwa tygodnie.

Art. 22. § 1. Tytułowi egzekucyjnemu, pochodzącemu od sądu powszechnego, nadaje klauzulę wykonalności sąd pierwszej instancji, w którym sprawa toczyła się. Sąd drugiej instancji może nadać klauzulę swemu orzeczeniu, dopóki akta sprawy w sądzie tym się znajdują.

§ 2. Tytułowi, pochodzącemu od sądu pracy, klauzulę wykonalności nadaje ten sąd.

§ 3. Innym tytułom nadaje klauzulę wykonalności sąd grodzki właściwości ogólnej dłużnika w sprawach spornych. Jeżeli tej właściwości nie można ustalić, klauzulę nadaje sąd grodzki, w którego okręgu ma być wszczęta egzekucja, a gdy wierzyciel zamierza, wszcząć egzekucję zagranicą, sąd grodzki, w którego okręgu tytuł został sporządzony.

§ 4. Wyrokowi sądu polubownego lub ugodzie, zawartej przed tym sądem, nadaje się klauzulę wykonalności w trybie, przepisany w kodeksie postępowania cywilnego.

§ 5. Tytułom zagranicznym nadaje klauzulę wykonalności sąd okręgowy właściwości ogólnej dłużnika w sprawach spornych, a jeżeli tej właściwości nie można ustalić, sąd okręgowy, w którego okręgu ma być wszczęta egzekucja.

Art. 23. § 1. Klauzulę wykonalności nadaje sąd w osobie jednego sędziego na wniosek wierzyciela bez wezwania stron.

§ 2. Jeżeli tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądu powszechnego lub szczególnego, klauzula umieszczona będzie na wypisie orzeczenia lub odpisie sentencji, w innych przypadkach — na tytule egzekucyjnym.

Art. 24. Celem uzyskania klauzuli wykonalności tytułu, pochodzącego od władzy administracyjnej lub sądu szczególnego, który sam nie nadaje klauzuli, wierzyciel złoży sądowi oprócz tytułu także ich zaświadczenie, że tytuł podlega wykonaniu.

Art. 25. § 1. Celem uzyskania klauzuli wykonalności tytułu, pochodzącego od sądu zagraniczne-

go, wierzyciel złoży, oprócz oryginału tytułu i uwierzytelnionego przekładu tegoż na język polski, także zaświadczenie, że tytuł ten podlega wykonaniu w państwie, skąd pochodzi, i że orzeczenie jest prawomocne; gdy zaś tytułem jest wyrok zaoczny—nadto zaświadczenie, że wezwanie do sprawy zostało pozwanemu należycie doręczone.

§ 2. Złożone dokumenty powinny być uwierzytelnione w sposób, przepisany dla uwierzytelniania dokumentów zagranicznych, chyba że umowa międzynarodowa stanowi inaczej.

Art. 26. Jeżeli do uzyskania klauzuli wykonalności potrzebne jest zaświadczenie lub dokument, które w myśl ustawy władza lub notariusz obowiązani są wydać dłużnikowi, wierzyciel również może żądać wydania tego zaświadczenia lub dokumentu.

Art. 27. § 1. Jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego uprawnienie lub obowiązek przeszły na inną osobę, należy celem uzyskania klauzuli wykonalności przejście to wykazać dokumentem publicznym lub prywatnym z podpisem uwierzytelnionym; przejście to sąd zaznacza w klauzuli.

§ 2. Na podstawie tytułu egzekucyjnego, dotyczącego obowiązku hipotecznie zabezpieczonego, sąd nada klauzulę wykonalności przeciwko każdemu, kto po wciągnięciu obowiązku do księgi hipotecznej został wpisany jako właściciel nieruchomości obciążonej. Egzekucja w tym przypadku może być skierowana wyłącznie do tej nieruchomości, co należy zaznaczyć w klauzuli.

§ 3. Nie wyłącza to egzekucji z innego majątku, jeżeli będzie wykazane stosownie do przepisu paragrafu pierwszego, że również obowiązek osobisty przeszedł na nowego właściciela.

Art. 28. § 1. Jeżeli tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądu powszechnego lub szczególnego, albo ugoda, zawarta przed temi sądami, klauzula wykonalności powinna zawierać:

- 1) wymienienie sądu, nadającego klauzulę;
- 2) wzmiankę, że tytuł uprawnia do egzekucji;
- 3) datę nadania klauzuli;
- 4) podpis sędziego;
- 5) odcisk pieczęci sądu.

§ 2. W innych przypadkach, oprócz wskazanych w paragrafie poprzedzającym, oraz gdy nastąpiła zmiana osoby wierzyciela lub dłużnika, klauzula wykonalności powinna nadto zawierać wskazanie wierzyciela i dłużnika, świadczenie, które ma być spełnione, oraz inne z egzekucją związane szczegóły.

Art. 29. W razie potrzeby prowadzenia egzekucji na rzecz kilku osób lub przeciwko kilku osobom albo z kilku części składowych majątku tego samego dłużnika sąd oprócz pierwszego tytułu wykonawczego może wydać dalsze tytuły, oznaczając cel, do którego mają służyć, i ich liczbę porządkową.

Art. 30. Ponowne wydanie tytułu wykonawczego wzamian utraconego może nastąpić jedynie z mocy postanowienia sądu po przeprowadzeniu rozprawy. Na ponownie wydanym tytule wykonawczym czyni się wzmiankę o wydaniu go wzamian pierwotnego tytułu.

Art. 31. § 1. Na postanowienie sądu co do nadania klauzuli wykonalności służy zażalenie.

§ 2. Termin do zażalenia biegnie dla wierzyciela od daty wydania mu tytułu wykonawczego lub postanowienia odmownego, dla dłużnika — od daty doręczenia mu zawiadomienia o wszczęciu egzekucji.

Rozdział III.

WSZCZĘCIE EGZEKUCJI I DALSZE CZYNNOŚCI EGZEKUCYJNE.

Art. 32. Wniosek o wszczęciu egzekucji składa się stosownie do właściwości sądowi lub komornikowi.

Art. 33. We wniosku o wszczęcie egzekucji wierzyciel powinien wskazać świadczenie, które ma być spełnione, i sposób egzekucji. Do wniosku należy dołączyć tytuł wykonawczy. Jeżeli wniosek jest skierowany do sądu, powinien odpowiadać warunkom pisma procesowego.

Art. 34. Jeżeli dłużnikowi służy wybór między świadczeniami, które ma spełnić, a wyboru jeszcze nie dokonał, wierzyciel we wniosku oznaczy świadczenie, którego żąda. Dłużnik może jednak spełnić inne z tych świadczeń, dopóki wierzyciel wskazanego przez siebie świadczenia jeszcze nie otrzyma nawet w części. Wszakże wierzyciel nie traci prawa wskazania innego świadczenia, jeżeli zrzeknie się egzekucji poprzednio wskazanego świadczenia, lub jeżeli egzekucja ta nie odniosła skutku.

Art. 35. § 1. Wierzyciel w jednym wniosku może wskazać kilka sposobów egzekucji przeciwko temu samemu dłużnikowi.

§ 2. Jeżeli egzekucja z jednej części majątku dłużnika oczywiście wystarcza na zaspokojenie wierzyciela, dłużnik może żądać zawieszenia egzekucji z innej części majątku.

Art. 36. § 1. Wniosków, skierowanych do sądu, nie wolno łączyć z wnioskami, skierowanymi do komornika. Również nie wolno łączyć wniosków, które skierowane są do różnych sądów lub do komorników różnych sądów.

§ 2. W razie niedozwolonego połączenia wniosków sąd lub komornik rozpoznaje wniosek w zakresie swej właściwości, w pozostałej zaś części wniosek odrzuca.

Art. 37. § 1. Przy pierwszej czynności egzekucyjnej doręcza się dłużnikowi zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z podaniem treści tytułu wykonawczego i wymienieniem sposobu egzekucji.

§ 2. Na żądanie dłużnika komornik powinien mu okazać tytuł wykonawczy w oryginale.

Art. 38. Komornik powinien na żądanie wierzyciela przyjąć od niego pieniądze lub inne rzeczy, przypadające dłużnikowi w związku z egzekucją.

Art. 39. § 1. W przypadkach, w których prawo niniejsze przewiduje zabezpieczenie, powinno ono być złożone w gotowiźnie lub w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładowych instytucji, w których według obowiązujących przepisów wolno umieszczać fundusze osób małoletnich.

§ 2. O wydaniu zabezpieczenia rozstrzyga sąd po wysłuchaniu osób interesowanych. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Art. 40. § 1. Kwota pieniężna, złożona w postępowaniu egzekucyjnym, jeżeli nie podlega wydaniu niezwłocznie, będzie wniesiona do depozytu sądowego.

§ 2. Sąd na wniosek osoby interesowanej zarządzi umieszczenie złożonej sumy na oprocentowanie, jeżeli uzna to za właściwe ze względu na wysokość sumy i na czas, w ciągu którego ma być zatrzymana.

Art. 41. Komornik stwierdza każdą czynność egzekucyjną protokołem, który zawierać będzie:

- 1) oznaczenie miejsca i czasu czynności;
- 2) imiona i nazwiska stron i innych osób przywołanych;
- 3) sprawozdanie z przebiegu czynności;
- 4) wnioski i oświadczenia obecnych;
- 5) wzmiankę o odczytaniu protokołu;
- 6) podpisy obecnych lub wzmiankę o przyczynie braku podpisu;
- 7) podpis komornika.

Art. 42. § 1. W dni niedzielne i ustawowo uznane za święta powszechne, jako też w porze nocnej, czynności egzekucyjne można spełniać jedynie za zezwoleniem kierownika sądu.

§ 2. Przystępując do wykonania czynności, komornik okaże dłużnikowi zezwolenie kierownika sądu na piśmie.

Art. 43. § 1. W obrębie budynków wojskowych i na okrętach wojennych można spełniać czynności egzekucyjne tylko po uprzednim zawiadomieniu właściwego komendanta w asyście wyznaczonego przezeń organu wojskowego.

§ 2. W budynku, zajmowanym w całości przez przedstawicielstwo dyplomatyczne, w lokalu urzędowym przedstawicielstwa dyplomatycznego oraz w mieszkaniu osób, które w myśl przepisów kodeksu postępowania cywilnego nie mogą być pozywane przed sąd, wolno czynności egzekucyjne spełniać tylko za zgodą właściwego przedstawiciela dyplomatycznego. W razie wątpliwości, mogących zajść przy stosowaniu tego przepisu, sąd powinien zwrócić się do Ministra Sprawiedliwości o opinię.

Art. 44. § 1. Wierzyciel i dłużnik mogą być obecni przy czynnościach egzekucyjnych. Na żądanie wierzyciela lub dłużnika albo według uznania komornika mogą być przy tych czynnościach obecni świadkowie w liczbie nie więcej niż po dwóch z każdej strony.

§ 2. Komornik powinien przywołać jednego lub dwóch świadków, jeżeli dłużnik nie jest obecny, lub komornik go wydalil, chyba że zachodzi obawa, iż wskutek straty czasu na przywołanie świadków egzekucja będzie udaremniiona.

§ 3. Świadcami mogą być także członkowie rodziny i domownicy dłużnika.

§ 4. Świadcowie nie otrzymują wynagrodzenia.

Art. 45. Jeżeli potrzeba zasięgnąć opinii biegłego, komornik wzywa jednego lub kilku biegłych. Biegły, który nie jest stałym biegłym sądowym, składa wobec komornika zapewnienie sumiennego i bezstronnego spełnienia obowiązku.

Art. 46. § 1. Jeżeli cel egzekucji tego wymaga, komornik zarządzi otworzenie pomieszczeń

i schowków dłużnika oraz przeszuka jego rzeczy, mieszkanie i schowki. Gdyby to nie wystarczyło, komornik może przeszukać nawet odzież, którą dłużnik ma na sobie; komornik może to uczynić również, gdy dłużnik chce się wydalić lub zachodzi podejrzenie, że chce usunąć od egzekucji przedmioty, które ma przy sobie.

§ 2. Do przeszukania odzieży u osoby płci żeńskiej komornik wezwie kobietę. Przeszukanie odzieży u osoby wojskowej przeprowadzi w obecności komornika organ wojskowy, wyznaczony przez władzę wojskową.

Art. 47. Pokwitowanie komornika ma taki sam skutek, jak pokwitowanie wierzyciela, jednak nie zwalnia wierzyciela od obowiązku wykonania czynności, potrzebnej do wykreslenia obciążeń z księgi hipotecznej lub z rejestru.

Art. 48. Po ukończeniu postępowania egzekucyjnego należy na tytule wykonawczym zaznaczyć wynik egzekucji i tytuł zatrzymać w aktach, a jeżeli świadczenia, objęte tytułem, nie zostały zaspokojone całkowicie, tytuł zwrócić wierzycielowi.

Rozdział IV.

ZAWIESZENIE I UMORZENIE POSTĘPOWANIA.

Art. 49. § 1. Postępowanie podlega zawieszeniu, jeżeli okaże się, że wierzyciel lub dłużnik nie ma zdolności procesowej i nie ma zastępcy ustawowego, z wyjątkiem przypadku, gdy ustanowiony jest pełnomocnik.

§ 2. Sąd na żądanie wierzyciela ustanowi kuratora dla dłużnika, który nie ma zastępcy ustawowego lub jest nieznany z miejsca pobytu.

§ 3. Zastępca ustawowy wierzyciela lub dłużnika, jako też kurator dłużnika, mogą zaskarżyć postanowienia sądu oraz czynności komornika, odnoszące się do czasu, kiedy strona nie miała należytego zastępcy. Termin do zaskarżenia biegnie od daty, kiedy zastępca ustawowy lub kurator otrzymał zawiadomienie o toczącym się postępowaniu, albo od daty, kiedy zgłosił uczestnictwo swoje w postępowaniu. Powtórzenia czynności już dokonanych można żądać tylko wtedy, gdy przy wykonaniu czynności zaszło naruszenie praw strony, nie mającej zdolności procesowej.

Art. 50. § 1. Postępowanie zawiesza się również w razie śmierci wierzyciela lub dłużnika. Postępowanie będzie na wniosek strony interesowanej podjęte z udziałem następców prawnych zmarłego.

§ 2. Jeżeli następcy prawni dłużnika nie objęli spadku albo nie są znani, sąd na wniosek wierzyciela ustanowi kuratora celem zastąpienia zmarłego dłużnika.

Art. 51. Postępowanie egzekucyjne zawiesza się nadto:

- 1) na żądanie wierzyciela;
- 2) w czasie zawieszenia czynności sądu wskutek wojny lub innych przeszkód;
- 3) w innych przypadkach, prawem przewidzianych.

Art. 52. § 1. Sąd może na wniosek zawiesić w całości lub w części postępowanie egzekucyjne,

jeżeli wniesiono skargę na czynności komornika lub zażalenie na postanowienie sądu. Zawieszenie postępowania sąd może uzależnić od złożenia zabezpieczenia przez dłużnika.

§ 2. Jeżeli dłużnik zabezpieczy spełnienie swego obowiązku, sąd może uchylić dokonane czynności egzekucyjne z wyjątkiem zajęcia.

§ 3. Sąd może odmówić zawieszenia postępowania albo już zawieszona postępowanie podjąć na nowo, jeżeli wierzyciel zabezpieczy wynagrodzenie szkody, jaka wskutek dalszego postępowania może wyniknąć dla dłużnika.

Art. 53. Komornik wstrzyma się z dokonaniem czynności, jeżeli przed jej rozpoczęciem dłużnik złoży dowód na piśmie, nie budzący wątpliwości, że obowiązek swego dopełnił, albo że wierzyciel udzielił mu zwłoki. O wstrzymaniu czynności komornik zawiadomi wierzyciela.

Art. 54. § 1. Postępowanie egzekucyjne będzie umorzona w całości lub w części:

- 1) jeżeli okaże się, że egzekucja nie należy do organów władzy sądowej;
- 2) na wniosek wierzyciela;
- 3) jeżeli prawomocnym orzeczeniem tytuł egzekucyjny został pozbawiony skutków prawnych;
- 4) jeżeli okaże się, że egzekucja ze względu na jej przedmiot lub na osobę dłużnika jest niedopuszczalna;

5) jeżeli egzekucję skierowano do majątku, z którego według klauzuli wykonalności dłużnik nie odpowiada;

6) jeżeli jest oczywiste, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych.

§ 2. W przypadkach, wskazanych w p. 1), 4) i 6) § 1, umorzenie postępowania następuje z urzędu.

§ 3. W przypadkach, wskazanych w p. 4) i 5) § 1, komornik, jeżeli nie może niezwłocznie powziąć postanowienia o umorzeniu, zawiesza postępowanie aż do czasu powzięcia postanowienia.

§ 4. Postępowanie będzie umorzona również w innych przypadkach, prawem przewidzianych.

Art. 55. § 1. Postępowanie egzekucyjne umarza się z mocy samego prawa, jeżeli wierzyciel w ciągu trzech lat nie popierał egzekucji lub nie żądał podjęcia zawieszona postępowania. Termin powyższy biegnie od dnia dokonania ostatniej czynności egzekucyjnej, bądź też od ustania przyczyny zawieszenia postępowania.

§ 2. Umorzenie postępowania egzekucyjnego powoduje uchylenie dokonanych czynności egzekucyjnych, lecz nie tamuje wierzycielowi możliwości wszczęcia ponownej egzekucji, chyba że egzekucja wogóle jest niedopuszczalna.

§ 3. Na wniosek wierzyciela lub dłużnika komornik wyda zaświadczenie o umorzeniu postępowania.

Art. 56. W przypadku, gdy wierzyciel ma w swoim władaniu rzecz ruchomą dłużnika, na której służy mu prawo zastawu, egzekucja, skierowana do innej części majątku, będzie na wniosek dłużnika umorzona, jeżeli z wartości tej rzeczy wierzyciel może być całkowicie zaspokojony.

Art. 57. Przed zawieszeniem lub umorzeniem postępowania należy wysłuchać wierzyciela i dłużnika, wyjąwszy gdy istnieje już prawomocne orzeczenie, uzasadniające umorzenie postępowania, lub gdy zawieszenie bądź umorzenie ma nastąpić z woli wierzyciela albo z samego prawa.

Art. 58. Na postanowienie sądu co do zawieszenia i umorzenia postępowania służy zażalenie.

Art. 59. § 1. Dłużnik może w drodze powództwa żądać umorzenia egzekucji w całości lub w części:

1) jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparte było wydanie klauzuli wykonalności, i

2) jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Gdy tytułem jest wyrok sądowy, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy. Zdarzenia te powinny być stwierdzone dowodem na piśmie, dołączonym do pozwu.

§ 2. W przypadkach powyższych powództwo należy wytoczyć przed sąd rzeczowo właściwy, w którego okręgu prowadzi się egzekucję.

§ 3. Jeżeli podstawą egzekucji jest tytuł, pochodzący od władzy administracyjnej, do orzekania o tem, że zobowiązanie wygasło lub nie może być egzekwowane, powołana jest władza administracyjna, od której tytuł pochodzi.

Art. 60. § 1. Osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia od egzekucji przedmiotu, jeżeli egzekucja, do tego przedmiotu skierowana, narusza prawa tej osoby, a w szczególności:

1) jeżeli przedmiot stanowi jej własność;

2) jeżeli na przedmiocie ma ograniczone prawo rzeczowe, a ustawa nie nakazuje tego prawa w inny sposób w egzekucji uwzględnić;

3) jeżeli przedmiot nie należy do dłużnika, a osoba trzecia ma prawo zażądać zwrotu tego przedmiotu;

4) jeżeli na korzyść osoby trzeciej istnieje obowiązujący dla wierzyciela zakaz zbywania lub obciążania przedmiotu.

§ 2. Powództwo należy wytoczyć przed sąd rzeczowo właściwy, w którego okręgu prowadzi się egzekucję.

§ 3. Zapoznać należy wierzyciela, a także dłużnika, jeżeli powództwo przeciwko niemu oparte jest na tej samej zasadzie faktycznej i prawnej.

Art. 61. § 1. W pozwach, przewidzianych w dwóch poprzedzających artykułach, powód powinien przytoczyć wszystkie zarzuty, które w tym czasie mógł zgłosić; w dalszem postępowaniu traci prawo korzystania z tych zarzutów, jeżeli nie zgłosił ich w pozwie.

§ 2. Sąd może na wniosek powoda w drodze zabezpieczenia powództwa zawiesić postępowanie egzekucyjne.

Rozdział V.

OGRANICZENIE EGZEKUCJI.

Art. 62. § 1. Przeciwko osobom, które z uwagi na stosunki międzynarodowe w myśl przepisów ko-

deksu postępowania cywilnego nie mogą być pozwane przed sąd, nie może być także prowadzona egzekucja, chyba że chodzi o sprawę, w której te osoby podlegają sądowi.

§ 2. Niedopuszczalna jest egzekucja z mienia, służącego do urzędowego użytku, oraz czynności egzekucyjne, skierowane przeciwko osobie dłużnika.

§ 3. W razie wątpliwości, mogących zająć przy stosowaniu tych przepisów, sąd powinien zwrócić się do Ministra Sprawiedliwości o opinię.

Art. 63. Nie podlegają egzekucji:

1) niezbędne dla dłużnika lub członków jego rodziny: sprzęty domowe, pościel, bielizna i ubranie codzienne;

2) przyrzady, używane z powodu ułomności przez dłużnika i członków jego rodziny;

3) zapasy żywności i opału, niezbędne dla dłużnika, jego rodziny i jego służby na okres jednego miesiąca;

4) krowa dojna albo dwie kozy lub trzy owce wraz z zapasem paszy i ściółki aż do czasu najbliższych zbiorów, o ile zwierzęta te są niezbędne do wyżywienia dłużnika, jego rodziny i jego służby;

5) przedmioty i surowce, niezbędne na okres jednego miesiąca do osobistego zarobkowania dłużnika, pracującego fizycznie;

6) przedmioty, niezbędne do pełnienia służby lub wykonywania zawodu, oraz przyzwoite ubranie dłużnika, pracującego umysłowo;

7) u dłużnika, pobierającego periodycznie stałą płacę, pieniądze w kwocie, która odpowiada nie podlegającej egzekucji części płacy za czas do najbliższego terminu wypłaty;

8) u dłużnika, nie otrzymującego stałej płacy, pieniądze, niezbędne dla niego i jego rodziny na utrzymanie przez dwa tygodnie;

9) przedmioty, dane dłużnikowi dla poratowania jego i jego rodziny w razie klęski z powodu nadzwyczajnych wypadków, choroby lub śmierci, oraz pieniądze, podarowane mu w tym celu albo dane tytułem pożyczki, o ile tych przedmiotów i pieniędzy dla celów tych jeszcze potrzebuje;

10) przedmioty, służące dłużnikowi i jego rodzinie do wykonywania praktyk religijnych lub niezbędne do nauki;

11) ordery i odznaki honorowe, obrączki ślubne, listy, papiery rodzinne i inne papiery osobiste dłużnika oraz jego książki rachunkowe;

12) przedmioty codziennego użytku potrzebne dłużnikowi, które mogą być sprzedane tylko za bezcen, a dla dłużnika mają znaczną wartość użytkową;

13) przedmioty, mające służyć do pochowania zmarłego członka rodziny.

Art. 64. § 1. Przedmioty, stanowiące na podstawie przepisów prawa prywatnego przynależność nieruchomości lub rzeczy głównej, nie podlegają egzekucji oddzielnie od nieruchomości lub rzeczy głównej.

§ 2. Nie podlegają również egzekucji oddzielnie od całości przedmioty, niezbędne do utrzymania ruchu kopalni, kolei, komunikacji morskiej, śródlądowej, powietrznej, pocztowej, telegraficznej lub telefonicznej, wreszcie do prowadzenia szpitala lub apteki.

Art. 65. Nie podlegają egzekucji:

1) uposażenie służbowe, wpłacone na konto czekowe Pocztowej Kasy Oszczędności lub innych instytucyj, wykonywających czynności bankowe;

2) sumy i świadczenia w naturze, przeznaczone na pokrycie wydatków lub wyjazdów w sprawach służbowych oraz wydatków, związanych z przesiedleniem emerytów;

3) żołd oraz wszelkie inne należności służbowe i uboczne niezawodowych podoficerów i szeregowców;

4) stypendja na kształcenie się;

5) należności z tytułu ubezpieczenia na wypadek choroby i zasiłki pieniężne z tytułu zabezpieczenia na wypadek bezrobocia;

6) wsparcia, wyznaczone dłużnikowi dla poratowania jego lub jego rodziny z powodu choroby, śmierci lub innej klęski.

Art. 66. Nie podlegają również egzekucji prawa, których wykonywanie związane jest wyłącznie z osobą dłużnika.

Art. 67. Należności pośmiertne, wypłacone tytułem zapomogi lub zaopatrzenia jednorazowego pod jakąkolwiek nazwą albo z tytułu ubezpieczenia kosztów pogrzebu, podlegają egzekucji tylko na zaspokojenie kosztów pogrzebu.

Art. 68. § 1. Uposażenie służbowe i zaopatrzenie emerytalne (uposażenie emerytalne, pensja wdowia i sieroca) osób, będących w publiczno-prawnym stosunku służbowym, pracowników samorządowych oraz diety posłów i senatorów, wynagrodzenie pracowników umysłowych i robotników, tudzież świadczenia powtarzające się, których celem jest zapewnienie utrzymania, należnego z tytułu: alimentów, renty za utratę zdolności do pracy, ubezpieczenia, wsparcia lub z jakiegokolwiek innego tytułu prawnego, jeżeli nie przewyższają tysiąca dwustu złotych miesięcznie, — podlegają egzekucji w jednej piątej części, a na zaspokojenie należności alimentarnych także w drugiej piątej części, przyczem zawsze suma stu złotych miesięcznie wolna jest od egzekucji, chyba że dochodzone są należności alimentarne. Jeżeli dłużnik otrzymuje miesięcznie powyżej tysiąca dwustu złotych, egzekucji podlega nadto połowa całej przewyżki, a na zaspokojenie należności alimentarnych również i druga połowa.

§ 2. Przy zbiegu egzekucji należności alimentarnych z egzekucją innych należności jedna piąta część podlega egzekucji za wszystkie długi ogółem, druga zaś część piąta na zaspokojenie samych tylko należności alimentarnych, o ileby pierwsza część na nie przy zbiegu z innymi wierzytelnościami nie wystarczała. Według tej samej zasady podlega egzekucji przewyżka ponad tysiąc dwieście złotych miesięcznie.

§ 3. Dodatki, które dłużnik otrzymuje na utrzymanie członka rodziny, podlegają w całości egzekucji na zaspokojenie należności alimentarnych tego członka przed innymi należnościami.

§ 4. Uposażenie oraz zaopatrzenie emerytalne osób wojskowych podlega egzekucji według przepisów szczególnych.

Art. 69. § 1. Dochody, wymienione w artykule poprzedzającym, oblicza się wraz z wszystkie-

mi dodatkami i wartością świadczeń w naturze, lecz po potrąceniu podatków, składek emerytalnych i opłat publicznych, należnych z ustawy.

§ 2. Jeżeli dłużnik otrzymuje dochody z kilku źródeł, wymienionych w artykule poprzedzającym, podstawę obliczenia stanowi suma dochodów.

Art. 70. § 1. Egzekucja należności pieniężnych, przypadających od Skarbu Państwa, jest dopuszczalna tylko celem zrealizowania umownego prawa zastawu lub hipoteki umownej. W innych przypadkach wierzyciel celem otrzymania należności pieniężnej składa tytuł egzekucyjny bezpośrednio odpowiedniemu urzędowi, który obowiązany jest niezwłocznie należność uiścić.

§ 2. To samo stosuje się odpowiednio do należności, przypadających od przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe” i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”.

Art. 71. § 1. Ograniczenia egzekucji należności pieniężnych, przypadających od związku komunalnego, zawarte są w przepisach szczególnych.

§ 2. Egzekucja należności pieniężnych przeciwko zakładom, uznanym przez wojewódzką władzę administracji ogólnej za posiadające charakter użyteczności publicznej, jest niedopuszczalna z tych części majątku, które władza ta uzna za nie podlegające egzekucji ze względu na interes publiczny.

Art. 72. Na postanowienie sądu co do ograniczeń egzekucji służy zażalenie.

TYTUŁ DRUGI. PRZEPISY SZCZEGÓŁOWE O EGZEKUCJI.

Dział I. EGZEKUCJA NALEŻNOŚCI PIENIĘŻNYCH.

Rozdział I. EGZEKUCJA Z RUCHOMOŚCI.

Oddział I.

Zajęcie.

Art. 73. Egzekucja z ruchomości należy do komornika tego sądu, w którego okręgu znajdują się ruchomości.

Art. 74. § 1. Do egzekucji z ruchomości komornik przystępuje przez ich zajęcie.

§ 2. Zająć można ruchomości dłużnika, będące bądź w jego władaniu, bądź we władaniu samego wierzyciela, który do nich skierował egzekucję. Ruchomości dłużnika, będące we władaniu osoby trzeciej, można zająć tylko wówczas, gdy ona wyraźnie zgadza się na ich zajęcie.

§ 3. Nie należy zajmować więcej ruchomości ponad te, które są potrzebne do zaspokojenia należności i kosztów egzekucyjnych.

Art. 75. § 1. Egzekucja z ułamkowej części rzeczy ruchomej, będącej wspólną własnością kilku osób, odbywa się w sposób, przewidziany dla egzekucji z ruchomości, z zastrzeżeniem, że sprzedaż podlega tylko udział dłużnika we wspólnej ruchomości.

§ 2. Innym współwłaścicielom łącznie służy prawo żądania, aby była sprzedana cała rzecz.

Art. 76. § 1. Komornik dokonywa zajęcia przez wciągnięcie ruchomości do protokołu zajęcia.

§ 2. Przy zajęciu, a jeżeli dłużnik jest nieobecny, to niezwłocznie po otrzymaniu odpisu protokołu zajęcia, dłużnik winien wymienić komornikowi znajdujące się w jego władaniu ruchomości, względem których osobom trzecim służy prawo żądania zwolnienia ich od egzekucji, ze wskazaniem adresu tych osób. Komornik zawiadomi o zajęciu osoby, wskazane przez dłużnika.

Art. 77. Jeżeli dłużnik przy zajęciu odmawia komornikowi wyjaśnień lub daje wyjaśnienia świadomie nieprawdziwe, sąd może na wniosek komornika skazać dłużnika po wysłuchaniu go na grzywnę do pięciuset złotych.

Art. 78. Jeżeli komornik odracza dalszy ciąg zajęcia, powinien stosownie do okoliczności poczynić zarządzenia, zapobiegające usunięciu ruchomości jeszcze niezajętych.

Art. 79. § 1. Jeżeli wierzyciel żądał, aby zajęcie odbyło się w jego obecności, komornik zawiadomi go o terminie, w którym zajęcie ma być dokonane.

§ 2. Jeżeli wierzyciel pomimo zawiadomienia nie stawił się, komornik dokona zajęcia w jego nieobecności.

§ 3. Jeżeli komornik, nie zawiadomiwszy wierzyciela, dokonał zajęcia w jego nieobecności, wierzyciel może żądać sprawdzenia zajęcia z jego udziałem.

Art. 80. § 1. Jeżeli zajęte już ruchomości mają być zajęte na zaspokojenie innej jeszcze wierzytelności, komornik dokona nowego zajęcia przez zaznaczenie go w protokole pierwszego zajęcia bez wciągania poszczególnych ruchomości do protokołu.

§ 2. Wierzyciel może żądać, aby komornik sprawdził ruchomości, zajęte na podstawie protokołu; sprawdzenie to komornik stwierdzi w tym protokole.

Art. 81. § 1. Komornik oznacza w protokole zajęcia wartość każdej zajętej ruchomości.

§ 2. Jeżeli komornik uzna, że w celu oszacowania należy przywołać biegłego, albo jeżeli wierzyciel lub dłużnik podnoszą zarzuty, oszacowanie przez biegłego odbędzie się przy samem zajęciu, a gdyby to nie było możliwe — w dniu licytacji.

§ 3. Rzeczy ze złota, platyny i srebra nie mogą być oszacowane poniżej wartości kruszcu z uwzględnieniem kosztów przetopienia.

Art. 82. § 1. Do oszacowania, zarządzonego w myśl artykułu poprzedzającego, komornik powoła jednego biegłego. Jeżeli mają być oszacowane ruchomości rozmaitego rodzaju, a niema biegłego, któryby mógł oszacować wszystkie ruchomości, komornik powoła biegłego do oszacowania każdej z odrębnych grup ruchomości.

§ 2. Strona, żądająca oszacowania przez biegłego, powinna złożyć zgóry na koszty sumę odpowiednią, oznaczoną przez komornika.

Art. 83. § 1. Na każdej zajętej ruchomości komornik umieści znak, ujawniający nazewną jej zajęcie, a jeżeli to nie jest możliwe, ujawni je w inny sposób.

§ 2. Zajęte ruchomości komornik pozostawi we władaniu osoby, u której je zajął, jednak z ważnych

przyczyn może w każdym stanie postępowania oddać je pod dozór innej osobie, nie wyłączając wierzyciela, choćby to było związane z koniecznością ich przeniesienia.

§ 3. Osoba, w której władaniu pozostawiono zajęte ruchomości, sprawuje obowiązki dozorczy.

§ 4. Dłużnikowi i dozorczy komornik doręcza odpis protokołu zajęcia.

Art. 84. § 1. Jeżeli zajęte ruchomości pozostawiono w pomieszczeniu, należącym do dłużnika, i dozór powierzono jemu samemu lub członkowi jego rodziny, razem z nim mieszkającemu lub pracującemu, dozorca ma prawo zwykłego używania rzeczy, byleby przez to rzecz nie straciła na wartości. To samo stosuje się do przypadku, gdy ruchomości zajęte u innej osoby i pozostawiono pod jej dozorem, jeżeli osoba ta uprawniona jest do używania rzeczy.

§ 2. W innych przypadkach dozorca nie ma prawa używać ruchomości, oddanej mu pod dozór.

Art. 85. § 1. Dozorca obowiązany jest przechowywać oddane mu pod dozór ruchomości z taką starannością, by nie straciły na wartości, i oddać je na wezwanie komornika lub stosownie do orzeczenia sądu, albo na zgodne wezwanie obu stron.

§ 2. Dozorca nie odpowiada za uszkodzenie przypadkowe lub wynikłe wskutek siły wyższej.

§ 3. Dozorca obowiązany jest zawiadomić komornika o zamierzonej zmianie miejsca przechowania ruchomości.

Art. 86. § 1. Dozorca może żądać zwrotu wydatków za przechowanie oraz wynagrodzenia za dozór odpowiednio do poniesionych trudów.

§ 2. Sumę wydatków i wysokość wynagrodzenia ustala komornik, o czym zawiadamia strony i dozorcę.

Art. 87. § 1. Komornik może z ważnych przyczyn zwolnić dozorcę i ustanowić innego.

§ 2. Zmianę dozorczy zarządzi komornik po wysłuchaniu stron, chyba że konieczna jest natychmiastowa zmiana.

Art. 88. Z powodu uszkodzenia lub zaginięcia zajętych ruchomości podczas przewożenia albo przesyłki lub podczas ich przechowywania u dozorczy dłużnikowi nie służy żadne roszczenie do wierzyciela.

Art. 89. Minister Sprawiedliwości może w drodze rozporządzenia zarządzić utrzymywanie osobnych pomieszczeń do przechowywania i dozorowania zajętych ruchomości oraz ich sprzedaży.

Art. 90. § 1. Zajęte pieniądze użyte będą przez komornika na zaspokojenie wierzycieli, a jeżeli nie wystarczają na zaspokojenie wszystkich wierzycieli, złożone będą do depozytu sądowego celem podziału. Również złożone będą do depozytu sądowego, jeżeli został zgłoszony zarzut, iż osobie trzeciej służy do tych pieniędzy prawo, które stanowi przeszkodę do wydania ich wierzycielowi.

§ 2. Sąd wyda pieniądze wierzycielowi, jeżeli w ciągu trzech tygodni nie będzie złożone orzeczenie właściwego sądu, unieważniające zajęcie lub wstrzymujące wydanie pieniędzy.

§ 3. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Oddział 2.

Sprzedaż.

Art. 91. Na wniosek wierzyciela komornik przystępuje do sprzedaży ruchomości. Sprzedaż odbywa się przez licytację publiczną.

Art. 92. § 1. Komornik wyznaczy termin licytacji tak, aby licytacja odbyła się między piętnastym a trzydziestym dniem od daty zajęcia albo od daty zgłoszenia przez wierzyciela wniosku o sprzedaż, jeżeli wniosek ten zgłoszony był po zajęciu.

§ 2. Komornik wyznaczy termin na dzień wcześniejszy niż piętnasty od daty zajęcia, jeżeli ruchomości ulegają szybkiemu zepsuciu lub jeżeli wskutek opóźnienia sprzedaży straciłyby znacznie na wartości, albo jeżeli przechowanie pociąga za sobą koszty zbyt wielkie w stosunku do ich wartości.

§ 3. W razie wniesienia skargi na zajęcie sąd nie jest uprawniony do wstrzymania sprzedaży ruchomości, ulegających szybkiemu zepsuciu.

Art. 93. § 1. Papiery na okaziciela, pieniądze zagraniczne i inne ruchomości, mające cenę targową lub giełdową, komornik sprzedaje z wolnej ręki po kursie dziennym. Jeżeli sprzedaży nie da się osiągnąć w ciągu tygodnia, komornik na wniosek jednej ze stron przesyła ruchomości komornikowi innego sądu, znajdującego się w większym ośrodku handlowym, celem ich sprzedaży z wolnej ręki za cenę targową lub giełdową, pod warunkiem wszakże, że strona żądająca złoży w terminie oznaczonym sumę potrzebną na koszty przesyłki. Z powodu uszkodzenia lub zaginięcia ruchomości podczas przewożenia albo przesyłki dłużnikowi nie służy żadne roszczenie do wierzyciela.

§ 2. Jeżeli sprzedaż z wolnej ręki nie dojdzie do skutku, komornik dokona sprzedaży przez licytację publiczną.

Art. 94. § 1. Licytacja odbędzie się w miejscu, gdzie się znajdują ruchomości.

§ 2. Licytacja na wniosek jednej ze stron odbędzie się w innym miejscu, jeżeli to może dać korzystniejszy wynik. W tym celu komornik zarządzi przewiezenie ruchomości na inne miejsce, a w razie potrzeby nawet przesyła je komornikowi innego sądu. Z powodu uszkodzenia lub zaginięcia ruchomości podczas przewożenia albo przesyłki dłużnikowi nie służy żadne roszczenie do wierzyciela.

§ 3. Komornik odmówi przewozu lub przesyłki, jeżeli strona, która wniosek zgłosiła, nie złoży w terminie, przez komornika oznaczonym, sumy potrzebnej na koszty, związane z przewozem lub przesyłką.

Art. 95. § 1. Komornik ogłosi o licytacji przez obwieszczenie, w którym wymieni:

- 1) miejsce i czas licytacji;
- 2) ruchomości, które mają być sprzedane, z podaniem ich rodzaju i łącznej sumy oszacowania;
- 3) miejsce i czas, kiedy można oglądać ruchomości.

§ 2. Odpisy obwieszczenia komornik doręczy stronom oraz dozorczy najpóźniej w terminie, przewidzianym do ogłoszenia obwieszczeń.

Art. 96. § 1. Najpóźniej na trzy dni przed licytacją, a gdy licytacja ma się odbyć wcześniej niż po

piętnastu dniach od daty zajęcia, na jeden dzień przed licytacją, komornik umieści obwieszczenie o licytacji na drzwiach zewnętrznych domu, gdzie się ma odbyć licytacja, oraz przesyła obwieszczenie do ogłoszenia we właściwym urzędzie gminnym, a nadto, gdy uzna to za potrzebne, zarządzi ogłoszenie innym sposobem, w danej miejscowości przyjętym, celem rozpowszechnienia wiadomości o licytacji.

§ 2. Obwieszczeń nie ogłasza się w urzędach gmin miejskich, będących siedzibą sądu okręgowego bądź jego wydziału zamiejscowego.

Art. 97. § 1. Jeżeli wartość ruchomości, które mają być sprzedane, oznaczona została na sumę wyższą niż pięćset złotych, komornik zamieści także jednorazowe obwieszczenie w dzienniku poczytnym w danej miejscowości. O ile to jest możliwe, zamiast poszczególnych obwieszczeń należy podawać zbiorowe obwieszczenia o terminach sprzedaży ruchomości, choćby należących do różnych dłużników i choćby terminy te przypadały na różne dni.

§ 2. Na wniosek i koszt strony komornik zarządzi ogłoszenie również w inny odpowiedni sposób, przez nią wskazany.

Art. 98. § 1. Komornik rozpoczyna przetarg od wywołania ceny, która jest połową sumy oszacowania. Cena wywołania jest najniższą, za którą można zbyć ruchomości.

§ 2. Rzeczy ze złota, platyny i srebra wywołuje się w sumie oszacowania, nie mogą być one zbyte za cenę niższą od wartości kruszcu.

Art. 99. § 1. Przetargu nie można rozpocząć później niż w dwie godziny po czasie, oznaczonym w obwieszczeniu.

§ 2. W przetargu nie mogą uczestniczyć: dłużnik, komornik, jego małżonek i dzieci oraz osoby obecne na licytacji w charakterze urzędowym.

Art. 100. § 1. Komornik wystawia na sprzedaż kolejno poszczególne ruchomości lub poszczególne grupy, obejmujące ruchomości tego samego rodzaju, a zarazem wymienia sumę oszacowania i cenę wywołania. Dłużnik może żądać, aby ruchomości były wystawione na sprzedaż w kolejności przez niego wskazanej.

§ 2. Przetarg odbywa się ustnie.

§ 3. Zaofiarowana cena przestaje wiązać uczestnika licytacji, jeżeli inny uczestnik postąpił cenę wyższą.

Art. 101. Jeżeli po wywołaniu nikt nie zaofiaruje przynajmniej ceny wywołania, komornik stwierdza w protokole, że licytacja nie doszła do skutku.

Art. 102. Jeżeli suma, osiągnięta ze sprzedaży części zajętych ruchomości, wystarcza na zaspokojenie poszukiwanych należności i kosztów egzekucyjnych, komornik przerwie licytację i zwolni pozostałe ruchomości z pod zajęcia.

Art. 103. Komornik udzieli przybicia, czyli przyzna własność sprzedanej ruchomości, osobie, która zaofiarowała najwyższą cenę, jeżeli po trzykrotnem wezwaniu do dalszych postąpień nikt więcej nie zaofiarował.

Art. 104. § 1. Wierzyciel lub dłużnik mogą skarżyć udzielone przybicie w razie naruszenia prze-

pisów o publicznym charakterze licytacji, o najniższej cenie nabycia i o wyłączeniu od udziału w przetargu. Skarga powinna być zgłoszona do protokołu licytacji. Niema skargi na udzielenie przybicia ruchomości, ulegających szybkiemu zepsuciu.

§ 2. Na postanowienie sądu, wydane na skutek skargi, służy zażalenie. Jeżeli cena nabycia przewyższa pięćdziesiąt tysięcy złotych, na postanowienie sądu okręgowego służy dalsze zażalenie do sądu apelacyjnego.

§ 3. Gdyby sąd w ciągu dwóch tygodni skargi nie rozstrzygnął, nabywca może się zrzec nabycia i odebrać zapłaconą sumę.

Art. 105. § 1. Nabywca obowiązany jest całą cenę nabycia, jeżeli ta nie przewyższa pięciu tysięcy złotych, uiścić natychmiast po udzieleniu mu przybicia. Jeżeli ceny nie uiści, traci prawa, wynikające z przybicia, i nie może uczestniczyć nadal w licytacji, a komornik wznowi niezwłocznie przetarg na tę samą ruchomość, rozpoczynając od ceny wywołania.

§ 2. Sąd na wniosek komornika nałoży na nabywcę, który nie uiścił natychmiast całej ceny, grzywnę w wysokości jednej piątej części ceny.

Art. 106. Jeżeli cena nabycia przewyższa sumę pięciu tysięcy złotych, nabywca powinien złożyć natychmiast jedną piątą część tej ceny, nie mniej jednak niż pięć tysięcy złotych, resztę zaś do godziny dwunastej dnia następnego. Nabywca, który w tym terminie nie zapłaci reszty ceny, traci złożoną jedną piątą część, licytacja zaś uznana będzie za niedoszłą do skutku.

Art. 107. Piąta część ceny, pobrana od nabywcy w myśl dwóch poprzedzających artykułów, użyta będzie na zaspokojenie wierzycieli, a gdyby to okazało się niepotrzebne, otrzyma ją dłużnik.

Art. 108. § 1. Nabywca, który zapłaci całą cenę, staje się właścicielem nabytej ruchomości i powinien ją natychmiast odebrać.

§ 2. Ruchomości sprzedanych nie wydaje się nabywcy, jeżeli do protokołu licytacji zgłoszono skargę na przybicie w przypadkach, gdy taka skarga jest dopuszczalna.

Art. 109. § 1. Jeżeli licytacja nie doszła do skutku, wierzyciel może w ciągu dwóch tygodni żądać wyznaczenia drugiej licytacji lub przejęcia w własność niesprzedane ruchomości lub niektóre z nich w cenie nie niższej od trzech czwartych części sumy oszacowania.

§ 2. Jeżeli egzekucję prowadzi kilku wierzycieli, pierwszeństwo przejęcia ruchomości na własność służy temu, który ofiarował najwyższą cenę, a przy równej cenie temu, na którego żądanie wcześniej dokonano zajęcia. Oświadczenie chęci przejęcia będzie uwzględnione tylko wtedy, gdy wierzyciel jednocześnie z wnioskiem złoży całą cenę. Własność ruchomości przechodzi na wierzyciela z chwilą zawiadomienia go o przyznaniu mu przejętej rzeczy.

§ 3. Jeżeli w ciągu dwóch tygodni nie zgłoszono wniosku o wyznaczenie drugiej licytacji, ani nie złożono oświadczenia o przejęciu ruchomości na własność, komornik umorzy postępowanie co do niesprzedanych ruchomości. W razie sprzecznych wniosków różnych wierzycieli, z których jedni żądają

licytacji, a inni przejęcia na własność, wyznaczona będzie druga licytacja.

Art. 110. Na drugiej licytacji cena wywołania wynosi dwie piąte części sumy oszacowania. Jeżeli i na tej licytacji nikt nie zaoferował nawet ceny wywołania, albo jeżeli licytacja nie doszła do skutku, wierzycielowi służy prawo przejęcia ruchomości na własność w cenie, wynoszącej połowę sumy oszacowania.

Art. 111. W każdym stanie postępowania, jednak nie wcześniej niż po upływie dwóch tygodni od zajęcia, komornik może na wniosek jednej ze stron i po wysłuchaniu drugiej strony sprzedać zajęte ruchomości z wolnej ręki za cenę, która musi być co najmniej o jedną czwartą wyższa od sumy oszacowania.

Art. 112. Nabywca, jeżeli jest jedynym wierzycielem egzekwującym, ma prawo swoją wierzytelność zaliczyć na cenę nabycia.

Art. 113. Nabywca nie może domagać się unieważnienia nabycia; nie może również żądać zmniejszenia ceny nabycia z powodu wad ruchomości lub z powodu pokrzywdzenia.

Oddział 3.

Wyjawienie majątku.

Art. 114. § 1. Jeżeli z protokołu zajęcia wynika, że z ruchomości należność nie będzie w całości zaspokojona, albo jeżeli osoby trzecie zgłosiły prawa, uzasadniające zwolnienie zajętych ruchomości od egzekucji, a dłużnik nie ma w swem władaniu innych ruchomości, wystarczających na zaspokojenie, sąd na wniosek wierzyciela nakaze dłużnikowi złożenie wykazu swego majątku oraz przysięgi, że ze swego majątku świadomie niczego nie zataił i że wykaz jest prawdziwy i zupełny.

§ 2. Złożenia wykazu i przysięgi nie może żądać wierzyciel, którego tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie nieprawomocne.

§ 3. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Art. 115. Wierzyciel, choćby egzekucji z ruchomości dłużnika nie rozpoczął, może na podstawie tytułu wykonawczego żądać złożenia wykazu i przysięgi, jeżeli uprawdopodobni, że egzekucja z ruchomości nie da zaspokojenia jego należności.

Art. 116. § 1. Wniosek o nakazanie dłużnikowi złożenia wykazu i przysięgi sąd rozpozna na posiedzeniu niejawnem po wezwaniu i wysłuchaniu stron, jeżeli się stawia, a przysięgę odbierze po uprawomocnieniu się postanowienia.

§ 2. W wezwaniu do dłużnika będzie wymieniona treść przepisów o skutkach niestawienia oraz o skutkach niezłożenia wykazu lub przysięgi, tudzież o skutkach odmowy odpowiedzi na zadane pytania.

Art. 117. § 1. W wykazie dłużnik powinien podać miejsce, w którym się znajduje jego mienie, oraz wskazać tytuły prawne i dowody, dotyczące wymienionych w wykazie wierzytelności i innych praw majątkowych.

§ 2. Sąd oraz za jego zezwoleniem wierzyciel może zadawać dłużnikowi przed przysięgą pytania,

zmierzające do wykrycia przedmiotów i praw, do których mogłaby być skierowana egzekucja.

Art. 118. § 1. Jeżeli dłużnik bez usprawiedliwiającej go przyczyny nie stawiał się do złożenia wykazu i przysięgi, albo, stawivszy się, wykazu nie złożył, bądź odmówił odpowiedzi lub złożenia przysięgi, sąd na wniosek wierzyciela zastosuje do dłużnika przymus osobisty według odpowiednich przepisów prawa niniejszego oraz zagrozi mu dalszym przymusem na wypadek, gdyby w ciągu tygodnia po zwolnieniu nie dopełnił włożonego na niego obowiązku.

§ 2. Przepisy te stosuje się również w dalszem postępowaniu.

§ 3. Przymus osobisty na podstawie każdego poszczególnego postanowienia nie może trwać dłużej niż dwa tygodnie, ogólny zaś czas trwania przymusu nie może przewyższać sześciu miesięcy.

§ 4. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Art. 119. § 1. W czasie trwania przymusu osobistego dłużnik może domagać się stawienia go przed sądem celem złożenia wykazu i przysięgi. Sąd, nie wzywając wierzyciela, niezwłocznie przyjmie wyrok i odbierze przysięgę, poczem zwolni dłużnika.

§ 2. Wierzyciel, który nie był obecny przy tych czynnościach, może żądać ponownego wezwania dłużnika celem zadania mu pytań, zmierzających do wykrycia przedmiotów, do których mogłaby być skierowana egzekucja. Niestawiennictwo dłużnika lub odmowa odpowiedzi pociąga za sobą skutki, wymienione w artykule poprzedzającym.

Art. 120. Dłużnik, który złożył przysięgę lub odbył przymus osobisty w ciągu sześciu miesięcy, obowiązany jest do złożenia nowej przysięgi na żądanie tego samego lub innego wierzyciela tylko wtedy, gdy wierzyciel uprawdopodobni, że dłużnik nabył później majątek, do którego może być skierowana egzekucja, albo gdy od czasu złożenia przysięgi lub odbycia przymusu osobistego upłynął okres lat pięciu.

Art. 121. Nie składa wykazu majątku i przysięgi osoba, znajdująca się pod opieką. Obowiązek ten ciąży na opiekunie.

Rozdział II.

EGZEKUCJA Z WIERZYTELNOŚCI PIENIĘŻNYCH I INNYCH PRAW MAJĄTKOWYCH.

Art. 122. § 1. Egzekucja z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych należy do komornika sądu, w którego okręgu dłużnik ma zamieszkanie, a jeżeli w Polsce nie ma zamieszkania — do komornika sądu, w którego okręgu dłużnik przebywa, a gdy miejsca te nie są znane — do komornika sądu, w którego okręgu dłużnik ma przedsiębiorstwo. Wszakże egzekucja z innych praw majątkowych poza wierzytelnością należy przedewszystkiem do komornika, w którego okręgu prawo jest wykonywane.

§ 2. Jeżeli dłużnik nie ma w Polsce ani zamieszkania, ani miejsca pobytu, ani przedsiębiorstwa, egzekucja należy do komornika sądu, w którego okręgu znajduje się rzecz, stanowiąca zabezpieczenie wierzytelności lub innego prawa majątkowego. Gdy zabezpieczenia niema, egzekucja należy do komornika sądu, w którego okręgu ma zamieszkanie osoba, zo-

bowiązana wobec dłużnika (dłużnik wierzytelności lub innego prawa majątkowego), a jeżeli osoba ta nie ma zamieszkania — do komornika sądu, w którego okręgu ona przebywa, w braku zaś i tych podstaw — do komornika sądu, w którego okręgu osoba ta ma przedsiębiorstwo.

Art. 123. § 1. Egzekucja z wierzytelności i innych praw majątkowych, związanych z posiadaniem dokumentu, przenieszonego przez indos, lub dokumentu, na nazwisko oznaczonej osoby wystawionego, którego posiadanie jest koniecznym warunkiem wykonania prawa, należy do komornika, w którego okręgu dokument się znajduje.

§ 2. Ten sam komornik, u którego wierzyciel zgłasza wniosek o zajęcie ruchomości, na podstawie tego wniosku dokona również zajęcia wierzytelności lub innych praw majątkowych, związanych z posiadaniem dokumentu, jeżeli znajdzie dokument w posiadaniu dłużnika.

Art. 124. § 1. Do egzekucji z wierzytelności lub innego prawa majątkowego komornik przystępuje przez ich zajęcie. Celem zajęcia komornik:

1) zawiadomi dłużnika, że nie wolno mu zajętej sumy lub innego świadczenia odbierać, ani niemi rozporządzać, jak również nie wolno mu rozporządzać zabezpieczeniem dla nich ustanowionem;

2) wezwie dłużnika wierzytelności lub prawa, aby należnej od niego sumy lub świadczenia nie uiszczal dłużnikowi egzekwowanemu, a należne sumy złożył komornikowi lub do depozytu sądowego.

§ 2. Jednocześnie komornik wezwie dłużnika zajętej wierzytelności lub prawa, aby w ciągu tygodnia złożył oświadczenie:

1) czy dłużnikowi należy się od niego zajęta wierzytelność, lub czy uznaje zajęte prawo;

2) czy zajęta wierzytelność uiszczi, czy też odmawia uiszczenia i z jakiej przyczyny;

3) czy i w jakim sądzie lub przed jaką władzą toczy się albo toczyła się sprawa o zajęta wierzytelność lub prawo.

§ 3. Zajęcie jest dokonane z chwilą doręczenia wezwania dłużnikowi zajętej wierzytelności lub prawa.

Art. 125. Skutki zajęcia powstają, chociażby wezwanie nie było jeszcze doręczone dłużnikowi zajętej wierzytelności lub prawa, jeżeli zawiadomienie o zajęciu doręczone było jednej z osób, biorących udział w akcie prawnym, dotyczącym tej wierzytelności lub prawa, a kontrahent tej osoby o tem wiedział.

Art. 126. Jeżeli prawo majątkowe, które ma być zajęte, jest tego rodzaju, iż niema oznaczonej osoby, obciążonej obowiązkiem wobec dłużnika, zajęcie jest dokonane z chwilą doręczenia zawiadomienia dłużnikowi.

Art. 127. Na żądanie wierzyciela komornik sporządzi opis zajętego prawa majątkowego.

Art. 128. § 1. Jeżeli ma być zajęta wierzytelność, przypadająca dłużnikowi od Skarbu Państwa lub związku komunalnego, albo od instytucji i funduszów w ich zarządzie będących, za dłużnika wierzytelności uważa się urząd, który powołany jest do wydania polecenia wypłaty. Na żądanie wierzyciela

wezwanie doręczone będzie także kasie, która ma dokonać wypłaty dłużnikowi; kasa wstrzyma wypłatę, choćby już otrzymała polecenie wypłacenia dłużnikowi należnej sumy. Wskazanie urzędu, który jest powołany do wydania polecenia wypłaty, i kasy, która ma dokonać wypłaty, jest obowiązkiem wierzyciela.

§ 2. Wierzytelność, przypadająca dłużnikowi od Skarbu Państwa lub związku komunalnego z tytułu dostaw lub robót, nie może być zajęta przed ukończeniem dostawy lub roboty, chyba że chodzi o roszczenia pracowników dłużnika z tytułu pracy, wykonanej przy tej dostawie lub robocie.

Art. 129. Dłużnik zajętej wierzytelności lub innego prawa majątkowego, który na wezwanie komornika nie złożył należytego oświadczenia, niezależnie od odpowiedzialności według zasad prawa prywatnego za wyrządzoną przez to wierzycielowi szkodę na wniosek wierzyciela może być skazany na grzywnę do dwustu złotych przez sąd grodzki swego miejsca zamieszkania. Przed wydaniem orzeczenia sąd wysłucha dłużnika.

Art. 130. § 1. Wierzyciel do wysokości przypadającej mu sumy może z mocy samego zajęcia wykonywać wszelkie prawa dłużnika celem poszukiwania zajętej sumy lub świadczenia.

§ 2. Na żądanie wierzyciela komornik wyda mu odpowiednie zaświadczenie.

§ 3. Wierzyciel, wnoszący powództwo przeciwko dłużnikowi zajętej wierzytelności lub innego prawa majątkowego, powinien przypoznać dłużnika egzekwowanego.

Art. 131. § 1. Na wniosek wierzyciela komornik odbierze dłużnikowi dokumenty, stanowiące dowód wierzytelności lub innego prawa majątkowego, i złoży je do depozytu sądowego.

§ 2. Jeżeli wierzyciel zgłasza wniosek, aby odebranie odbyło się w jego obecności, komornik zawiadomi go o terminie tej czynności. W razie niestawienia się wierzyciela czynność nie będzie dokonana.

§ 3. Dłużnik obowiązany jest udzielić wierzycielowi wszelkich wyjaśnień, potrzebnych do dochodzenia praw przeciwko dłużnikowi zajętej wierzytelności lub prawa.

Art. 132. § 1. Zajęcie wierzytelności lub innych praw majątkowych, związanych z posiadaniem dokumentu, odbywa się przez odebranie dokumentu dłużnikowi lub osobie trzeciej, która zgodzi się na wydanie dokumentu.

§ 2. O dokonaniu zajęcia komornik zawiadomi wierzyciela egzekwującego, dłużnika egzekwowanego oraz dłużnika wierzytelności lub prawa.

Art. 133. § 1. Jeżeli wierzytelność, związana z posiadaniem dokumentu, może być odebrana zaraz lub po wypowiedzeniu, komornik dokona w miarę potrzeby wypowiedzenia i podejmie poszukiwaną sumę. Również dokona czynności zachowawczych na wniosek wierzyciela lub dłużnika, jeżeli zajdzie tego potrzeba.

§ 2. W razie potrzeby innych czynności celem ściągnięcia zajętej wierzytelności wierzyciel lub dłużnik mogą za pośrednictwem komornika

zgłosić do sądu wnioszek o ustanowienie kuratora. Sąd może kuratorem ustanowić także wierzyciela.

§ 3. To samo stosuje się odpowiednio do innych praw majątkowych, związanych z posiadaniem dokumentu.

Art. 134. § 1. Następnne zajęcia wierzytelności lub praw majątkowych, związanych z posiadaniem dokumentu, będą dokonywane przez zaznaczenie na protokole pierwszego zajęcia.

§ 2. O nowem zajęciu należy zawiadomić oprócz dłużników i wierzyciela również poprzednich wierzycieli.

Art. 135. § 1. Jeżeli zajęte zostało prawo, z mocy którego mają być wydane dłużnikowi ruchomości, będą one wydane komornikowi w miejscu, gdzie miały być wydane dłużnikowi. Zajęcie ruchomości dokonane jest przez samo zajęcie prawa.

§ 2. Dalsza egzekucja z tych ruchomości prowadzona będzie według przepisów o egzekucji z ruchomości.

Art. 136. § 1. Jeżeli zajęte zostało prawo, z mocy którego ma być wydana nieruchomość, komornik wydaną mu nieruchomość odda dłużnikowi, a w razie potrzeby ustanowionemu przez siebie dozorca.

§ 2. Dalsza egzekucja z tej nieruchomości prowadzona będzie według przepisów o egzekucji z nieruchomości bądź o zarządzie przymusowym.

Art. 137. § 1. Jeżeli zajęte zostało prawo, z mocy którego dłużnik może żądać działu majątku, zajęcie obejmuje wszystko to, co dłużnikowi z działu przypadnie. Jeżeli wierzyciel w ciągu miesiąca po ukończeniu działu nie rozpocznie egzekucji z mienia przypadłego dłużnikowi, przedmioty majątkowe, do których egzekucji nie skierował, będą wolne od zajęcia.

§ 2. O zajęciu komornik zawiadomi wskazane przez wierzyciela osoby, przeciwko którym dłużnikowi służy prawo żądania działu.

Art. 138. Jeżeli zajęte zostało prawo, z mocy którego osoba, obciążona obowiązkiem, ma według wyboru dłużnika egzekwowanego albo zapłacić sumę pieniężną, albo spełnić inne świadczenie, prawo wyboru przechodzi na wierzyciela, jeżeli dłużnik, wezwany przez komornika do dokonania wyboru, w ciągu tygodnia z tego prawa nie skorzystał.

Art. 139. Jeżeli wierzytelność lub prawo majątkowe jest zabezpieczone poręczeniem albo zastawem, niewypisanym do księgi hipotecznej, komornik na wniosek wierzyciela zawiadomi także poręczyciela albo właściciela przedmiotu lub prawa, zastawem obciążonego, iż zajętej sumy lub świadczenia nie wolno uiścić dłużnikowi.

Art. 140. § 1. Zajęcia wierzytelności lub innych praw majątkowych, zabezpieczonych wpisem hipotecznym, dokonywa się na wniosek wierzyciela przez odpowiedni wpis do księgi hipotecznej.

§ 2. Jeżeli właściciel nieruchomości odpowiedzialny jest tylko rzeczowo, komornik na żądanie wierzyciela dokona zajęcia u dłużnika osobistego.

Art. 141. Zajęcie sum, płatnych periodycznie, obejmuje także wypłaty przysługujące.

Art. 142. Zajęcie plac i innych sum, przypadających ze stosunku służbowego, obowiązuje bez potrzeby ponownego zajęcia także osobą, na którą przeszły obowiązki poprzedniego służbodawcy, jeżeli osoba ta o zajęciu wiedziała.

Art. 143. Jeżeli obowiązek dłużnika zajętej wierzytelności lub innego prawa majątkowego zależy od świadczenia wzajemnego, które ma spełnić dłużnik egzekwowany, a które polega na wydaniu rzeczy, znajdującej się w jego władaniu, sąd na wniosek wierzyciela i po wysłuchaniu osób interesowanych poleci komornikowi odebranie tej rzeczy dłużnikowi egzekwowanemu, gdy jego obowiązek wydania rzeczy dłużnikowi zajętej wierzytelności lub prawa jest już orzeczony prawomocnym wyrokiem lub stwierdzony innym tytułem egzekucyjnym. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Art. 144. § 1. Jeżeli po zajęciu wierzytelności lub prawa majątkowego wykonanie praw dłużnika przez wierzyciela natrafi na znaczne trudności, sąd na wniosek wierzyciela lub dłużnika wyznaczy kuratora celem wykonania tych praw. Do sądu należy też bliższe oznaczenie czynności kuratora.

§ 2. Na postanowienie sądu, oddalające wniosek, służy zażalenie.

Art. 145. § 1. W przypadku zajęcia prawa majątkowego sąd może na wniosek wierzyciela po wysłuchaniu dłużnika nakazać zarząd przymusowy lub sprzedaż prawa, chyba że wynadziłoby to znaczną szkodę dłużnikowi. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

§ 2. Do sprzedaży stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży nieruchomości.

§ 3. Przepisy powyższe nie dotyczą wierzytelności pieniężnych.

Rozdział III.

EGZEKUCJA Z NIERUCHOMOŚCI.

Oddział I.

Zajęcie.

Art. 146. § 1. Egzekucja z nieruchomości należy do komornika tego sądu, w którego okręgu nieruchomość jest położona.

§ 2. Jeżeli nieruchomość jest położona w okręgach kilku sądów, wybór sądu należy do wierzyciela. Wszakże z postępowaniem, wszczętym przez jednego wierzyciela, połączone będą postępowania, wszczęte przez innych wierzycieli. W tym celu komornik, który rozpoczął egzekucję, o wszczęciu a następnie o ukończeniu egzekucji zawiadomi komornika, do którego, stosownie do paragrafu poprzedzającego, mogłaby należeć egzekucja.

Art. 147. Wskutek wniosku wierzyciela o wszczęcie egzekucji z nieruchomości, we wniosku wymienionej, komornik wzywa dłużnika, aby zapłacił dług w ciągu dwóch tygodni pod rygorem przystąpienia do opisu i oszacowania.

Art. 148. § 1. Egzekucja z ułamkowej części nieruchomości hipotekowanej może być prowadzona przeciwko współwłaścicielowi tylko wówczas, gdy część ta nie jest obciążona łącznie z innymi częściami

nieruchomości. Jeżeli cała nieruchomość obciążona jest hipoteką, wierzyciel tej hipoteki może wnieść o jej podział odpowiednio do wartości poszczególnych części ułamkowych.

§ 2. Wierzyciel, mający zabezpieczenie na części, do której skierowano egzekucję, oraz na innych częściach, może odpowiednio do poszczególnych części podzielić zabezpieczenie swojej wierzytelności; w tym przypadku może być wszczęta egzekucja z ułamkowej części nieruchomości z uwzględnieniem tak podzielonego zabezpieczenia.

§ 3. Opisowi i oszacowaniu podlega cała nieruchomość, sprzedaży zaś tylko część, należąca do dłużnika. Przepis ten stosuje się także do nieruchomości niehipotekowanej.

Art. 149. § 1. Jednocześnie z wysłaniem dłużnikowi wezwania komornik przesyła władzy hipotecznej wniosek o dokonanie wpisu o wszczętej egzekucji we właściwej księdze hipotecznej. Prawo zgłoszenia tego wniosku służy także wierzycielowi.

§ 2. Jeżeli nieruchomość nie ma urzędowej księgi hipotecznej, komornik o wszczęciu egzekucji zawiadamia sąd grodzki według miejsca położenia nieruchomości celem wciągnięcia odpowiedniej wzmianki do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych.

Art. 150. § 1. Nieruchomość w stosunku do dłużnika jest zajęta z chwilą doręczenia mu wezwania. W stosunku do tego dłużnika, jeżeli mu jeszcze nie doręczono wezwania, jako też w stosunku do osób trzecich, nieruchomość jest zajęta z chwilą dokonania wpisu w księdze hipotecznej albo wciągnięcia wzmianki do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych.

§ 2. Jednakże w stosunku do każdego, kto wiedział o wszczęciu egzekucji, skutki zajęcia powstają z chwilą, gdy o wszczęciu egzekucji powziął wiadomość, chociażby wezwanie nie było jeszcze wysłane dłużnikowi, albo wpis w księdze hipotecznej lub wzmianka w wykazie zajętych nieruchomości nie były jeszcze dokonane.

Art. 151. § 1. Postępowanie egzekucyjne, dotyczące kilku nieruchomości tego samego dłużnika, komornik może przed ukończeniem opisu połączyć w wniosek jednej ze stron w jedno postępowanie, jeżeli połączenie przyczyni się do uproszczenia dalszego postępowania albo do korzystniejszej sprzedaży nieruchomości lub zmniejszenia kosztów, a niema przeszkód natury prawnej lub gospodarczej.

§ 2. Jeżeli jednak postępowanie dotyczy jednej lub kilku nieruchomości, położonych w okręgach różnych sądów grodzkich, połączenie zarządzi sąd okręgowy, bezpośrednio przełożony nad sądem grodzkim, w którego okręgu postępowanie było wcześniej wszczęte.

§ 3. Postępowania egzekucyjne, dotyczące części ułamkowych tej samej nieruchomości, oraz postępowania, dotyczące części nieruchomości i jej całości, mogą być połączone przez komornika w jedno postępowanie.

Art. 152. Wierzyciel, który skierował egzekucję do nieruchomości po jej zajęciu przez innego wierzyciela, przyłącza się do postępowania wszczę-

tego wcześniej i nie może żądać powtórzenia czynności już dokonanych; pozatem ma te same prawa, co i pierwszy wierzyciel.

Art. 153. Celem dopiłnowania praw osoby, której miejsce pobytu nie jest znane i której z powodu nieobecności nie można skutecznie doręczyć, sąd na wniosek komornika, który w razie potrzeby wniosek ten zgłosi z urzędu, ustanowi kuratora do zastępowania osoby nieobecnej. Kurator obowiązki swe sprawować będzie także w interesie wszystkich innych osób, którym w dalszym toku postępowania doręczenia nie będą mogły być skutecznie. Wspólny kurator może zastępować tylko osoby, których interesy nie są między sobą sprzeczne.

Art. 154. § 1. Zajęcie nieruchomości obejmuje wszelkie jej przynależności i prawa, wynikające z umów ubezpieczenia przedmiotów, podlegających zajęciu, tudzież należności z tych umów już przypadające, jeżeli według treści umowy przeznaczone były na przywrócenie rzeczy do poprzedniego stanu.

§ 2. Zajęcie obejmuje także wprowadzone później przynależności oraz później wzniesione budowle i posadzone rośliny, jak również prawa z umów ubezpieczenia później zawartych.

Art. 155. § 1. Zbycie nieruchomości po zajęciu nie ma wpływu na dalsze postępowanie.

§ 2. Nabywca może uczestniczyć w postępowaniu w charakterze dłużnika. W każdym razie czynności egzekucyjne są ważne tak w stosunku do dłużnika, jak i w stosunku do nabywcy.

§ 3. Inne zmiany w stanie hipotecznym, zasługujące po dokonaniu wpisu o wszczęciu egzekucji, nie mają wpływu na dalsze postępowanie egzekucyjne.

Art. 156. § 1. Zajętą nieruchomość pozostawia się w zarządzie dłużnika, który co do sposobu zarządu stosować się będzie do przepisów o zarządzie przymusowym.

§ 2. Na wniosek wierzyciela lub innej osoby, która ma prawo do zaspokojenia z zajętej nieruchomości, sąd odejmie dłużnikowi zarząd i ustanowi zarządcę, który również obowiązany jest stosować się do przepisów o zarządzie przymusowym.

§ 3. Czysty dochód, osiągnięty do dnia przejścia własności sprzedanej nieruchomości na nabywcę, dołącza się do ceny, która będzie uzyskana za nieruchomość.

Art. 157. Od chwili zajęcia dłużnik nie może zbywać ani zastawiać rzeczy, będących przynależnością zajętej nieruchomości, z wyjątkiem jedynie takiego zbycia, które jest niezbędne do podtrzymania prawidłowego gospodarstwa.

Art. 158. § 1. Wierzyciel albo inna osoba, mająca prawo do zaspokojenia z zajętej nieruchomości (uczestnik), jak również nabywca nieruchomości na licytacji, może w drodze powództwa żądać unieważnienia umów, dotyczących tej nieruchomości lub nawet tylko jej przynależności, jeżeli kontrahent dłużnika działał w złej wierze.

§ 2. W tym przypadku właściwość sądu oznacza się według siedziby sądu, którego komornik prowadzi egzekucję.

Oddział 2.

Opis i oszacowanie.

Art. 159. Do opisu i oszacowania nieruchomości komornik może przystąpić dopiero po upływie miesiąca od daty doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty długu.

Art. 160. § 1. Przy wniosku o dokonanie opisu i oszacowania wierzyciel powinien:

1) złożyć wyciąg z wykazu hipotecznego, a jeżeli nieruchomość jest niehypotekowana — zaświadczenie władzy administracyjnej państwowej lub samorządowej, że dłużnik jest właścicielem lub posiadaczem nieruchomości; przy nieruchomościach zaś wciągniętych do katastru — nadto wyciąg z katastru;

2) wskazać miejsce zamieszkania osób, które należy zawiadomić o terminie opisu i oszacowania.

§ 2. Dokumentów, wymienionych w paragrafie poprzedzającym, może również zażądać od właściwych władz komornik.

Art. 161. § 1. O terminie opisu i oszacowania komornik zawiadamia dłużnika, wierzyciela, osoby, mające prawa zabezpieczone hipotecznie, oraz innych uczestników, o których ma już wiadomość, tudzież osoby, mające z mocy ustawy rzeczowo obowiązujące prawo odkupu (wykupu) lub pierwokupu (pierwszeństwo kupna).

§ 2. Komornik wezwie przez obwieszczenia publiczne także wszystkie inne osoby, aby przed ukończeniem opisu zgłosiły swoje prawa do nieruchomości lub jej przynależności, jeżeli ich prawa stanowią przeszkodę do egzekucji.

§ 3. Obwieszczenia umieszczone będą w budynku sądowym i będą przesłane zarządowi gminnemu miejscowości, gdzie nieruchomość jest położona, celem wywieczenia na nieruchomości i w urzędzie gminnym oraz celem ogłoszenia także w sposób, w tej miejscowości zwyczajem przyjęty.

§ 4. Doręczenia i obwieszczenia powinny być dokonane nie później niż na dwa tygodnie przed terminem rozpoczęcia opisu.

Art. 162. § 1. Dłużnik nie później niż podczas opisu i oszacowania może złożyć wniosek, aby na licytację wystawiona była tylko wydzielona z nieruchomości część, której cena wywołania wystarcza na zaspokojenie wierzyciela egzekwującego. Wniosek będzie rozstrzygnięty po oszacowaniu nieruchomości.

§ 2. W razie uwzględnienia wniosku dalsze postępowanie co do reszty nieruchomości będzie zawieszane do czasu ukończenia licytacji wydzielonej części.

§ 3. Na postanowienie sądu, oddalające wnioski, służy zażalenie.

Art. 163. W protokole opisu i oszacowania komornik wymieni:

1) oznaczenie nieruchomości, jej granice lub oznaczenie katastralne, a w miarę możliwości jej obszar oraz oznaczenie hipoteczne, jeżeli nieruchomość ma założoną księgę hipoteczną;

2) przynależności, budowle i inne urządzenia ze wskazaniem ich przeznaczenia gospodarczego;

3) stwierdzone prawa i ciężary;

4) umowy ubezpieczenia;

5) osoby, w których posiadaniu znajduje się nieruchomość lub jej przynależność;

6) umowy dzierżawy lub zastawu z zaznaczeniem, czy nieruchomość oddana jest w najem;

7) oszacowanie z podaniem jego podstaw;

8) zgłoszone prawa do nieruchomości;

9) inne dla oznaczenia lub oszacowania nieruchomości istotne szczegóły.

Art. 164. § 1. We wniosku o dokonanie opisu wierzyciel może oszacować nieruchomość, o czym będzie umieszczona wzmianka w zawiadomieniu o terminie opisu, doręczonem dłużnikowi i uczestnikom.

§ 2. Oszacowanie przez wierzyciela będzie przyjęte za podstawę licytacji, jeżeli na trzy dni przed terminem opisu nie sprzeciwią się temu dłużnik i uczestnicy.

§ 3. Dłużnik nie może sprzeciwić się oszacowaniu, ustalonemu w umowie z wierzycielem, uczestnicy zaś nie mogą żądać, aby oszacowanie było wyższe od oszacowania umownego.

Art. 165. Jeżeli oszacowanie nie będzie dokonane w sposób, wskazany w artykule poprzedzającym, komornik powoła jednego lub kilku biegłych.

Art. 166. § 1. W oszacowaniu biegły poda osobno wartość nieruchomości, jej przynależności, urządzeń i praw do niej przywiązanych, a osobno wartość całości, tudzież wartość części nieruchomości, która według wniosku dłużnika może być wydzielona i wystawiona na licytację oddzielnie.

§ 2. Biegły poda również w razie potrzeby wartość pieniężną poszczególnych praw, które z sumy, uzyskanej za nieruchomość, mają być zaspokojone, w szczególności zaś świadczeń z tytułu takich praw.

Art. 167. W przypadku gdy zostały zgłoszone prawa osób trzecich do nieruchomości, jej przynależności lub urządzeń, albo gdy rzeczy te znajdują się w posiadaniu osób trzecich, będzie oznaczona wartość osobno rzeczy spornej, osobno całości po wyłączeniu rzeczy spornej, wreszcie osobno wartość całości wraz z tą rzeczą.

Art. 168. Po dokonaniu opisu i oszacowania, jeżeli zostały zgłoszone zarzuty, komornik przedstawi akta sądowi, który po wysłuchaniu w razie potrzeby stron i uczestników rozstrzygnie zarzuty postanowieniem. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Oddział 3.

Obwieszczenie o licytacji.

Art. 169. § 1. Komornik ogłasza o licytacji przez obwieszczenie.

§ 2. Na wniosek wierzyciela lub dłużnika albo uczestnika sąd może postanowić, że licytacja będzie dokonana w innym sądzie przez komornika tam urzędującego, jeżeli wartość nieruchomości przewyższa pięćdziesiąt tysięcy złotych i jeżeli w ten sposób można spodziewać się lepszych wyników licytacji. W tym przypadku o licytacji ogłasza komornik, który ma ją przeprowadzić.

§ 3. Sąd, w którego okręgu ma się odbyć licytacja, jest właściwy w dalszym toku postępowania z wyjątkiem postępowania, obejmującego podział sum, osiągniętych za nieruchomość.

Art. 170. Sąd może na wniosek wierzyciela lub dłużnika albo uczestnika postanowić, że licytacja odbędzie się w miejscowości, gdzie nieruchomość jest położona.

Art. 171. Licytacja nie może być wyznaczona na termin wcześniejszy niż po upływie dwóch miesięcy od ukończenia opisu i oszacowania.

Art. 172. W obwieszczeniu o licytacji wskazać należy:

1) nieruchomość, która ma być sprzedana, z oznaczeniem jej przeznaczenia gospodarczego, miejsca jej położenia, imienia i nazwiska dłużnika oraz z wymienieniem księgi hipotecznej i miejsca przechowania tej księgi;

2) czas i miejsce licytacji;

3) sumę oszacowania i cenę wywołania;

4) wysokość rękoi, jaką licytant, przystępując do przetargu, powinien złożyć, z zaznaczeniem, że rękoią powinna być złożona w gotówiznie albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładowych instytucji, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich, i że papiery wartościowe przyjęte będą w wartości trzech czwartych części ceny giełdowej.

Nadto w obwieszczeniu należy podać:

5) że przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowem publicznym obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne;

6) że prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji i że uzyskały postanowienie właściwego sądu, nakazujące zawieszenie egzekucji;

7) że w ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godziny ósmej do osiemnastej, akta zaś postępowania egzekucyjnego można przeglądać w sądzie.

Art. 173. Obwieszczenie o licytacji będzie doręczone:

1) wierzycielowi i dłużnikowi;

2) uczestnikom i osobom, mającym rzeczowo obowiązujące prawo odkupu (wykupu) lub pierwokupu (pierwszeństwo kupna);

3) właściwemu okręgowemu urzędowi ziemskiemu i Państwowemu Bankowi Rolnemu stosownie do ustawy o wykonaniu reformy rolnej;

4) organom władzy publicznej i instytucjom publicznym, powołanym do zgłaszania należności z tytułu podatków i innych danin publicznych. Jednocześnie należy je wezwać, aby najpóźniej w terminie licytacji zgłosiły zestawienie podatków i innych danin publicznych, należnych po dzień licytacji, pod rygorem utraty mogącego im służyć z ustawy pierwszeństwa zaspokojenia.

Art. 174. § 1. Obwieszczenie o licytacji będzie przynajmniej na miesiąc przed jej terminem wywieszane w budynku sądowym oraz ogłoszone w dzienniku poczytnym, w danej miejscowości rozpowszechnionym, jak również będzie przesłane zarządowi gminnemu miejscowości, gdzie nieruchomość

jest położona, celem wywieszenia na samej nieruchomości oraz w urzędzie gminnym i ogłoszenia także w sposób, w tej miejscowości zwyczajem przyjęty.

§ 2. Na żądanie wierzyciela, dłużnika lub uczestnika nastąpi też ogłoszenie w innych dziennikach na koszt żądającego.

Art. 175. Jeżeli egzekucja dotyczy jednej lub kilku nieruchomości, położonych w różnych okręgach sądowych, obwieszczenie będzie nadto wywieszane we wszystkich, właściwych sądach oraz ogłoszone w dziennikach, rozpowszechnionych w okręgach tych sądów.

Art. 176. O licytacji nieruchomości, oszacowanej nie wyżej niż na pięć tysięcy złotych, nie ogłasza się w dziennikach.

Art. 177. Po dokonaniu obwieszczeń, jednak nie później niż na trzy tygodnie przed terminem licytacji, komornik przedstawia akta sądowi, który w razie spostrzeżenia niedokładności lub wadliwości postępowania poleci komornikowi ich usunięcie.

Art. 178. Na postanowienie sądu ze skargi na czynności komornika co do obwieszczeń służy zażalenie.

Oddział 4.

Warunki licytacyjne.

Art. 179. § 1. Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości jednej dziesiątej części sumy oszacowania.

§ 2. Rękojmia złożona będzie w gotowiznie albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładkowych instytucyj, w których wolno umieszczać fundusze osób małoletnich. Papiery wartościowe przyjmowane są w wartości trzech czwartych części ceny giełdowej.

Art. 180. Rękojmię, złożoną przez licytanta, któremu udzielone będzie przyzbiecie, zatrzymuje się, pozostałym zaś licytantom — zwraca się niezwłocznie.

Art. 181. Nie składają rękojmi: Skarb Państwa, polskie zakłady i przedsiębiorstwa państwowe, będące odrębnymi osobami prawnymi, oraz instytucje kredytowe, którym prawo to będzie przyznane rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości, wydanem w porozumieniu z Ministrem Skarbu, jak również zastawnik i wierzyciel hipoteczny, jeżeli roszczenia ich przenoszą wysokość rękojmi, a nadto jeżeli inne wierzytelności, korzystające z pierwszeństwa przed nimi, są niższe od ceny wywołania o sumę nie mniejszą od wymaganej rękojmi.

Art. 182. Najniżza suma, za którą nieruchomość można nabyć na pierwszej licytacji, wynosi trzy czwarte części sumy oszacowania (cena wywołania).

Art. 183. Licytant, który uzyskał przyzbiecie (nabywca), powinien w ciągu dwóch tygodni po uprawomocnieniu się postanowienia o przyzbieciu złożyć do depozytu sądowego cenę nabycia z ustawowem odsetkami od dnia przyzbiecia z potrąceniem rękojmi, złożonej w gotowiznie.

Art. 184. § 1. Za zgodą wierzyciela, którego wierzytelność znajduje zaspokojenie w cenie nabycia, nabywca może tę wierzytelność zaliczyć na poczet ceny. Zgoda wierzyciela powinna być odpowied-

nim aktem stwierdzona przed sądem w terminie, w którym nabywca ma obowiązek uścić cenę nabycia.

§ 2. Nabywca może zaliczyć na poczet ceny również swoją wierzytelność, o ile znajduje ona zaspokojenie w cenie nabycia.

Art. 185. § 1. Jeżeli nabywca w terminie nie wykona warunków licytacyjnych co do zapłaty ceny nabycia, traci rękojmię, a skutki przyzbiecia wygasają.

§ 2. Od nabywcy, nie składającego rękojmi, który nie wykonał warunków licytacyjnych, rękojmia będzie ściągana w trybie egzekwowania należności sądowych.

§ 3. Rękojmię, złożoną w papierach wartościowych albo w książeczkach wkładkowych, komornik na podstawie zarządzenia sądu spienięży według przepisów prawa niniejszego.

§ 4. Jeżeli nabywca nie wykonał warunków licytacyjnych, sąd na wniosek osoby interesowanej uchyli przyzbiecie. Na postanowienie to służy zażalenie. Po uprawomocnieniu się postanowienia wierzyciel może żądać wyznaczenia ponownej licytacji; licytacja ta odbędzie się pod takimi samymi warunkami, jak licytacja, która nie doszła do skutku.

Art. 186. § 1. Z rękojmi, utraconej przez nabywcę albo od niego wyegzekwowanej, pokrywa się koszty postępowania oraz uprzywilejowane: należności pracowników, podatki i inne daniny publiczne; resztę dolicza się do sumy, która będzie uzyskana na ponownej licytacji.

§ 2. Jeżeli w ciągu sześciu miesięcy po terminie, w którym nabywca miał wykonać warunki licytacyjne, nie złożono wniosku o wyznaczenie ponownej licytacji, nastąpi podział reszty rękojmi.

§ 3. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Art. 187. § 1. Nabywca może zrzec się kupna, jeżeli przedmiot nabycia w ciągu ostatnich trzech dni przed ukończeniem licytacji uległ takiemu pogorszeniu, że stracił na wartości więcej niż dziesiątą część sumy oszacowania, chyba że nabywca w chwili zaofiarowania ceny o tem wiedział, albo że uległ pogorszeniu przedmioty od szkody ubezpieczone.

§ 2. Zrzeczenie się nabycia powinno być zgłoszone nie później niż w ciągu tygodnia po licytacji.

§ 3. Sumę, jaką przedmiot stracił na wartości, oznaczy sąd po wysłuchaniu wierzyciela, dłużnika i nabywcy. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Art. 188. Sumę od zkodowania, przypadającą na podstawie umowy ubezpieczenia za szkodę, powstałą przed oszacowaniem nieruchomości, dolicza się do ceny, uzyskanej na licytacji, suma zaś przypadająca za szkodę, powstałą po oszacowaniu, przechodzi na nabywcę.

Art. 189. Nabywca nie może domagać się unieważnienia nabycia; nie może również żądać zmniejszenia ceny nabycia z powodu wad nieruchomości lub z powodu pokrzywdzenia.

Art. 190. § 1. Na wniosek wierzyciela, dłużnika lub uczestnika, złożony w ciągu tygodnia od daty doręczenia zawiadomienia o terminie licytacji, sąd, odstępując od warunków ustawowych, może w przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie:

1) obniżyć rękojmię do jednej dwudziestej części oszacowania;

2) oznaczyć dłuższe terminy uiszczenia ceny nabycia, nie dłuższe jednak od trzech miesięcy po uprawomocnieniu się przybicia.

§ 2. Obwieszczenie o zmienionych warunkach licytacyjnych dokonane będzie przynajmniej na dwa tygodnie przed terminem licytacji.

Oddział 5.

Licytacja.

Art. 191. Licytacja odbywa się publicznie w obecności i pod nadzorem sędziego.

Art. 192. Po wywołaniu licytacji komornik podaje do wiadomości obecnych:

- 1) przedmiot przetargu;
- 2) cenę wywołania;
- 3) sumę rękojmi;
- 4) termin uiszczenia ceny nabycia;
- 5) ciężące na nieruchomości zaległości w podatkach państwowych i komunalnych oraz innych daninach publicznych, jeżeli wysokość tych sum jest zgłoszona;

6) wierzytelności, które z mocy ustawy podlegają zaspokojeniu w gotowiznie;

7) zgłoszone prawa do nieruchomości.

Art. 193. Przedmiotem przetargu jest to, co w chwili przetargu jest objęte zajęciem. Komornik na podstawie akt poda do wiadomości zmiany, jakie zaszły po chwili zajęcia.

Art. 194. Jeżeli ma być sprzedanych kilka nieruchomości lub części jednej nieruchomości, dłużnik ma prawo wskazać kolejność, w jakiej przetarg poszczególnych nieruchomości lub części ma być przeprowadzony.

Art. 195. § 1. Przetarg odbywa się ustnie.

§ 2. W przetargu nie mogą uczestniczyć: sędzia, pod którego nadzorem odbywa się licytacja, komornik, ich małżonkowie i dzieci, dłużnik, licytant, który nie wykonał warunków poprzedniej licytacji, osoby, które mogą nieruchomość na licytacji nabyć tylko za zezwoleniem władzy, a tego zezwolenia nie złożyły, oraz osoby obecne na licytacji w charakterze urzędowym.

§ 3. Stawienie się jednego licytanta wystarcza do odbycia przetargu, jeżeli licytant ten zaofiarował przynajmniej cenę wywołania.

Art. 196. Pełnomocnictwo do udziału w przetargu powinno być stwierdzone dokumentem publicznym albo prywatnym z podpisem uwierzytelnionym. Jednakże dla adwokata wystarcza pełnomocnictwo z podpisem prywatnym.

Art. 197. Postąpienie nie może wynosić mniej niż pół procentu ceny wywołania z zaokrągleniem wzwyż do sumy złotych, podzielnej przez dziesięć; w każdym jednak razie wystarcza postąpienie o sto złotych.

Art. 198. Zaofiarowana cena przestaje wiązać, gdy inny licytant zaofiarował ważnie wyższą cenę.

Art. 199. Jeżeli w tem samym postępowaniu ma być sprzedanych kilka nieruchomości lub części

jednej nieruchomości i jeżeli za te, które już zostały sprzedane, osiągnięto cenę, wystarczającą na zaspokojenie należności wierzyciela egzekwującego i kosztów egzekucyjnych, komornik wstrzyma przetarg pozostałych nieruchomości lub ich części.

Art. 200. Po ustaniu postąpień komornik, uprzedzając obecnych, iż po trzecim obwieszczeniu dalsze postąpienia nie będą przyjęte, obwieści trzykrotnie ostatnio zaofiarowaną cenę, zamknie przetarg i wymieni osobę licytanta, który zaofiarował najwyższą cenę.

Art. 201. Jeżeli należność wierzyciela uiszczona będzie wraz z kosztami przed zamknięciem przetargu, komornik umorzy egzekucję.

Art. 202. Jeżeli na licytacji nikt nie przystąpił do przetargu, komornik na wniosek wierzyciela wyznaczy drugą licytację, na której cenę wywołania stanowią dwie trzecie części sumy oszacowania. Cena ta jest najniższą, za którą można nabyć nieruchomość.

Art. 203. § 1. Jeżeli również na drugiej licytacji nikt nie przystąpił do przetargu, wówczas wierzyciel egzekwujący jak również każdy wierzyciel hipoteczny ma prawo objąć nieruchomość na własność w cenie nie niższej od trzech czwartych części sumy oszacowania.

§ 2. Wniosek o objęcie nieruchomości wierzyciel powinien złożyć sądowi nie później niż w ciągu tygodnia po licytacji, składając jednocześnie rękojmię, jeżeli go ustawa od niej nie zwalnia.

§ 3. Przybicie następuje pod warunkami, pod jakimi nieruchomość wystawiona była na licytację.

§ 4. Jeżeli kilku wierzycieli składa wniosek o objęcie, pierwszeństwo służy temu, kto zaofiarował wyższą cenę, a przy równych cenach temu, czyja należność jest większa.

Art. 204. § 1. Jeżeli po drugiej licytacji żaden z wierzycieli nie objął nieruchomości na własność, postępowanie egzekucyjne umarza się i nowa egzekucja z tej nieruchomości może być wszczęta dopiero po upływie roku.

§ 2. Jeżeli wniosek o wszczęcie nowej egzekucji złożono przed upływem trzech lat od daty drugiej licytacji, komornik dokona nowego opisu i oszacowania tylko na wniosek wierzyciela lub dłużnika. Dłużnik może złożyć taki wniosek przed upływem dwóch tygodni od daty ponownego doręczenia mu wezwania do zapłaty długu, o czym należy go uprzedzić przy doręczeniu wezwania. W braku takiego wniosku licytacja nie może być wyznaczona na termin wcześniejszy niż po upływie trzech miesięcy od daty ponownego doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty długu.

Art. 205. Zarzuty z powodu czynności komornika w toku licytacji aż do zamknięcia przetargu osoby interesowane powinny zgłosić niezwłocznie sędziemu nadzorującemu, który je natychmiast rozstrzyga.

Oddział 6.

Przybicie.

Art. 206. Po zamknięciu przetargu sąd w osobie sędziego, pod którego nadzorem odbywa się licy-

tacja, wyda postanowienie co do przybicia na rzecz licytanta, który zaofiarował najwyższą cenę, po wysłuchaniu tak jego jak i obecnych: wierzyciela, dłużnika i uczestników.

Art. 207. § 1. Postanowienie o przybicciu będzie ogłoszone niezwłocznie po ukończeniu przetargu. Jednakże ogłoszenie może być odroczone najdalej na tydzień, jeżeli postanowienie zależy od wyników dowodu, który niezwłocznie nie może być przeprowadzony, jak również z innych ważnych przyczyn.

§ 2. Jeżeli skargi, zarzuty lub zażalenia, wniesione w toku postępowania egzekucyjnego, nie są jeszcze rozstrzygnięte prawomocnie, sąd może wstrzymać się z wydaniem postanowienia o udzieleniu przybicia.

§ 3. Jeżeli przybicie nie następuje niezwłocznie po ukończeniu przetargu, sąd na wniosek licytanta, który zaofiarował najwyższą cenę, może ustanowić zarządcę nieruchomości.

Art. 208. W postanowieniu o przybicciu należy wymienić imię i nazwisko nabywcy, nieruchomość, datę przetargu, cenę nabycia oraz w miarę potrzeby warunki licytacyjne, odmienne od warunków ustawowych.

Art. 209. § 1. Sąd odmówi przybicia z powodu pogwałcenia przepisów postępowania w toku licytacji, jeżeli uchybienie mogło mieć istotny wpływ na wynik przetargu.

§ 2. Sąd odmówi również przybicia, jeżeli postępowanie podlegało umorzeniu lub zawieszeniu, albo jeżeli wierzyciel, dłużnik lub uczestnik nie otrzymał zawiadomienia o licytacji, chyba że z tego powodu nie zaszło naruszenie jego praw, albo, będąc obecny na licytacji, zarzutu nie zgłosił, lub wreszcie zarzutu tego zrzekł się w piśmie do sądu skierowanym.

Art. 210. Jeżeli sąd odmówił przybicia, komornik na wniosek wierzyciela wyznaczy nowy termin licytacji; licytacja ta odbędzie się pod takimi samymi warunkami, jak licytacja, która nie doszła do skutku.

Art. 211. § 1. Na wniosek wierzyciela, dłużnika, uczestnika lub nabywcy sąd po przybicciu odejmie zarząd dłużnikowi i ustanowi zarządcę nieruchomości.

§ 2. Nabywcę, który oprócz rękojmi złożył w gotówiznie nie mniej niż dwie dziesiąte części ceny nabycia, sąd na jego żądanie ustanowi zarządcą. Zarządcą można ustanowić również nabywcę, któremu do tej wysokości służy prawo zaliczenia swej wierzytelności na poczet ceny nabycia.

§ 3. Jeżeli skutki przybicia wygasły, a postępowanie egzekucyjne nie zostało umorzone, zarząd będzie utrzymany; w tym przypadku sąd wyda postanowienie co do osoby zarządcy.

Art. 212. Nabywca, który nie uzyska przysądzenia nieruchomości, obowiązany jest złożyć rachunek z zarządu. Sąd po sprawdzeniu rachunku orzeka co do zwrotu złożonej przez nabywcę sumy. Przypadająca od nabywcy z tytułu zarządu należność będzie pokryta z pierwszeństwem przed innymi jego zobowiązaniami z kwot pieniężnych, złożonych na poczet ceny poza rękojmią.

Art. 213. § 1. Własność sprzedanej nieruchomości przechodzi na nabywcę od dnia ogłoszenia bądź doręczenia postanowienia o udzieleniu przybicia. Od tego również dnia należą do niego pożytki, osiągnięte z nieruchomości.

§ 2. Powtarzające się świadczenia publicznoprawne, przypadające od dnia przybicia, ponosi nabywca. Świadczenia nie powtarzające się nabywca ponosi tylko wtedy, gdy ich płatność przypada w dniu przybicia lub później.

Art. 214. § 1. Od dnia przybicia nabywca wstępuje w prawa i obowiązki dłużnika, wynikające ze stosunku dzierżawy lub najmu, jeżeli dzierżawca objął nieruchomość przed zajęciem, a biorący w parzem — przed przybicciem.

§ 2. Nabywca jednak może wypowiedzieć najem — przed początkiem pierwszego, po uprawomocnieniu się przysądzenia, kwartału kalendarzowego ze skutkiem na koniec tego kwartału, dzierżawę zaś — przed początkiem rozpoczynającego się po powyższej dacie roku dzierżawnego ze skutkiem na koniec tego roku.

§ 3. Wypowiedzenie, dokonane przez nabywcę, nie zwalnia dłużnika od odpowiedzialności za dotrzymanie terminu najmu lub dzierżawy.

Art. 215. Rozporządzenia czynszem najmu lub dzierżawy, dokonane przez dłużnika, obowiązują nabywcę, o ile nie przekraczają kwartału kalendarzowego, w którym nastąpiło przybicie. To samo dotyczy pobrania naprzód czynszu najmu za czas dłuższy niż jeden kwartał, a czynszu z tytułu dzierżawy za czas dłuższy niż pół roku.

Art. 216. Postanowienie o przybicciu, które zapadło na posiedzeniu niejawnem, doręcza się wierzycielowi, dłużnikowi, nabywcy i tym osobom, które w toku licytacji zgłosiły zarzuty co do udzielenia przybicia, jako też zarządcy, jeżeli był ustanowiony; postanowienie zaś o odmowie przybicia — wierzycielowi, dłużnikowi i licytantowi, który zaofiarował najwyższą cenę.

Art. 217. Na postanowienie sądu grodzkiego co do przybicia służy zażalenie, a na postanowienie sądu okręgowego dalsze zażalenie do sądu apelacyjnego. Wszakże zażalenie nie służy temu, czyje prawo nie zostało naruszone z powodu pogwałcenia przepisów postępowania.

Oddział 7.

Nadlicytacja.

Art. 218. § 1. W ciągu tygodnia od dnia przybicia każdy, kto ma prawo do uczestniczenia w przetargu, może w piśmie, złożonem sądowi, zaofiarować za nieruchomość cenę co najmniej o jedną czwartą część wyższą od ceny, w której przybicie nastąpiło.

§ 2. Zgłaszający zaofiarowanie wyższej ceny (nadlicytant) powinien złożyć jednocześnie do depozytu sądowego rękojmię w wysokości piątej części ceny, którą zaofiarował.

§ 3. Od złożenia rękojmi nikt nie jest zwolniony.

§ 4. Podanie spóźnione lub złożone bez rękojmi albo z rękojmią nie wystarczającą sąd niezwłocznie odrzuci.

§ 5. Dopóki podanie nadlicytanta nie zostało odrzucone, podlega zawieszeniu bieg terminu do uiszczenia ceny nabycia przez licytanta, który użył przybycie.

Art. 219. § 1. Pismo, zawierające wniosek nadlicytanta, doręcza się licytantowi, który uzyskał przybycie. Jednocześnie wyznaczony będzie termin posiedzenia, na które wzywa się do sądu tego licytanta i nadlicytanta. Nikt inny oprócz nich do współubiegania się dopuszczony nie będzie.

§ 2. Przybycie ostateczne udzielone będzie temu, kto zaoferuje cenę najwyższą. Wskutek udzielenia tego przybycia przestaje obowiązywać poprzednie przybycie.

Art. 220. Pozatem do nadlicytacji stosuje się ogólne przepisy, dotyczące licytacji i przybycia, jeżeli nie są sprzeczne z przepisami oddziału niniejszego.

Oddział 8.

Przysądzenie własności.

Art. 221. § 1. Po uprawomocnieniu się przybycia i po wykonaniu przez nabywcę lub jego następcę prawnego warunków licytacyjnych sąd na wniosek wyda postanowienie o przysądzeniu własności.

§ 2. Postanowienie o przysądzeniu własności jest tytułem do wpisu prawa własności w księdze hipotecznej na rzecz nabywcy oraz tytułem egzekucyjnym do wprowadzenia go w posiadanie nieruchomości.

§ 3. Na postanowienie sądu grodzkiego służy zażalenie, a na postanowienie sądu okręgowego dalsze zażalenie do sądu apelacyjnego.

Art. 222. § 1. Postanowienie o przysądzeniu własności wraz z planem podziału jest tytułem do wykreślenia w księdze hipotecznej praw, które według planu podziału hipotecznie wygasły.

§ 2. Na podstawie samego postanowienia o przysądzeniu wykreśla się wszystkie wierzytelności, obciążające nieruchomość, jeżeli w postanowieniu stwierdzono uiszczenie przez nabywcę całej ceny nabycia gotowizną.

Rozdział IV.

EGZEKUCJA Z WŁASNOŚCI GÓRNICZEJ I Z PRAWA WYDOBYWANIA ŻYWC ZIEMNYCH.

Art. 223. Do egzekucji z własności górniczej i z prawa wydobywania żywic ziemnych stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji z nieruchomości.

Art. 224. § 1. Do wniosku o dokonanie opisu i oszacowania własności górniczej wierzyciel powinien dołączyć wyciąg z księgi hipotecznej lub górniczej, a gdyby własność górnicza do księgi wpisana nie była—odpis dokumentu nadawczego lub zaświadczenie wyższego urzędu górniczego, w którym wymienione będą minerały, objęte własnością górniczą.

§ 2. W obwieszczeniu o licytacji należy także wymienić te minerały.

Art. 225. Szczególne przepisy określają, jakie rzeczy stanowią przynależność własności górniczej

i które z nich dłużnik może mimo zajęcia zbywać celem prawidłowego prowadzenia przedsiębiorstwa.

Rozdział V.

EGZEKUCJA Z KOLEI ŻELAZNYCH.

Art. 226. § 1. Egzekucja może być skierowana do kolei żelaznej użytku publicznego tylko wówczas, gdy kolej nie jest państwowa, chyba że chodzi o zrealizowanie hipoteki umownej, zabezpieczonej na kolei państwowej. Egzekucja powinna obejmować kolej jako całość z wszelkimi przynależnościami.

§ 2. Nie wolno kierować egzekucji do poszczególnych przedmiotów, jak również do sum pieniężnych, należących do kolei.

Art. 227. Do egzekucji z kolei żelaznej stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji z nieruchomości ze zmianami, wskazanymi w artykułach poniższych.

Art. 228. Egzekucja z kolei żelaznej, mającej założoną księgę kolejową, należy do komornika sądu, w którego okręgu znajduje się księga, z kolei zaś, nie mającej księgi,—do komornika sądu, w którego okręgu znajduje się zarząd; jeżeli jednak zarząd znajduje się poza okręgiem, przez który kolej przechodzi,—do komornika jednego z okręgów, gdzie kolej jest położona.

Art. 229. § 1. O wszczęciu egzekucji z kolei żelaznej komornik niezwłocznie zawiadomi Ministra Komunikacji.

§ 2. Sąd ustala oszacowanie kolei żelaznej po zasięgnięciu opinii tego Ministra.

Art. 230. Jeżeli w toku postępowania egzekucyjnego będzie ustanowiony zarząd, zarządcą może być tylko osoba, wskazana przez władzę nadzorczą kolejową.

Art. 231. § 1. W obwieszczeniu o licytacji należy wymienić akt udzielenia koncesji i dokument koncesyjny oraz wskazać, gdzie były ogłoszone.

§ 2. Jeżeli kolej jest obciążona hipoteką, zabezpieczającą obligacje pożyczki kolejowej, obwieszczenie o licytacji będzie zamieszczone także w dzienniku, który według statutu lub warunków emisji obligacji jest przeznaczony do obwieszczeń.

Art. 232. § 1. Nabywca otrzymuje przybycie z zastrzeżeniem uzyskania od właściwej władzy zezwolenia na nabycie.

§ 2. W ciągu tygodnia od daty przybycia nabywca obowiązany jest przedstawić sądowi dowód złożenia właściwej władzy podania o zezwolenie na nabycie. Jeżeli w tym terminie dowodu nie przedstawi, traci rękojmię, a jego prawa i obowiązki, wynikające z przybycia, wygasają.

Art. 233. W razie wygaśnięcia koncesji wierzyciel może wszcząć egzekucję z należącego do dłużnika majątku według ogólnych przepisów. Na egzekucję, wszczętą wcześniej, wygaśnięcie koncesji nie ma wpływu.

Rozdział VI.

EGZEKUCJA Z HANDLOWYCH STATKÓW MORSKICH I STATKÓW ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ.

Art. 234. Do egzekucji z handlowych statków morskich i statków żeglugi śródlądowej, wpisanych

do polskiego rejestru statków, stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji z nieruchomości ze zmianami, wskazanymi w artykułach poniższych.

Art. 235. Egzekucją należy do komornika sądu, w którego okręgu statek znajduje się w chwili wszczęcia egzekucji.

Art. 236. Do wniosku o wszczęcie egzekucji wierzyciel powinien dołączyć dowód, że statek jest wpisany do rejestru.

Art. 237. Dłużnik może żądać zawieszenia egzekucji ze statku handlowego morskiego, jeżeli statek w chwili zajęcia przygotowany jest do ruszenia w podróż. Prawo to nie służy dłużnikowi, jeżeli egzekucja została wszczęta w poszukiwaniu długu, zaciągniętego w celu dokonania zamierzonej podróży.

Art. 238. Wierzyciel może skierować egzekucję do statku nie tylko na podstawie tytułu egzekucyjnego, uzyskanego przeciwko właścicielowi statku, lecz także na podstawie tytułu, uzyskanego przeciwko innej osobie, jeżeli z ustawy służy mu prawo zaspokojenia ze statku. Egzekucja na podstawie tytułu, uzyskanego przeciwko innej osobie, jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy klauzula wykonalności wyraźnie na to zezwala.

Art. 239. O egzekucji, wszczętej na podstawie tytułu egzekucyjnego, uzyskanego przeciwko innej osobie, należy zawiadomić właściciela statku, wpisanego do rejestru. Właściciel, wpisany do rejestru, jak również do rejestru niewpisany, lecz składający dowód swego prawa własności, może uczestniczyć w postępowaniu w charakterze dłużnika.

Art. 240. Egzekucja, wszczęta przeciwko właścicielowi statku po wszczęciu egzekucji przeciwko innej osobie, będzie miała znaczenie przyłączenia się do pierwszej egzekucji.

Art. 241. Jeżeli egzekucja ze statku jest dopuszczalna przeciwko jego kierownikowi, wierzyciel w razie zmiany kierownika przed wszczęciem egzekucji może otrzymać klauzulę wykonalności przeciwko nowemu kierownikowi na podstawie tytułu egzekucyjnego, uzyskanego przeciwko poprzedniemu kierownikowi, gdy zmianę osoby kierownika udowodni dokumentem publicznym lub prywatnym z podpisem uwierzytelnionym. W razie zmiany kierownika statku po wszczęciu egzekucji nowy kierownik może wziąć udział w postępowaniu w charakterze dłużnika, jeżeli w sposób wyżej przepisany udowodni swoje upoważnienie do kierownictwa statku.

Art. 242. § 1. Jednocześnie z wysłaniem dłużnikowi wezwania do zapłaty komornik zarządzi przytrzymanie statku i ustanowi dozór.

§ 2. Statek jest zajęty z chwilą przytrzymania.

Art. 243. O wszczęciu egzekucji komornik wywiesi ogłoszenie w budynku sądowym i umieści je w dzienniku poczytnym, w danej miejscowości rozpowszechnionym.

Art. 244. Wpisy hipoteczne, przewidziane przy egzekucji z nieruchomości, dokonywane będą w rejestrze statków.

Art. 245. § 1. Do opisu i oszacowania statku morskiego komornik przystępuje po upływie dwóch

tygodni od doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty.

§ 2. Opis i oszacowanie statku żeglugi śródlądowej powinny być dokonane, jeżeli to jest możliwe, jednocześnie z przytrzymaniem statku.

Art. 246. § 1. Licytacja nie może być wyznaczona na termin wcześniejszy niż po upływie miesiąca od ukończenia opisu i oszacowania.

§ 2. Obwieszczenie o licytacji będzie przynajmniej na dwa tygodnie przed licytacją wywieszona w budynku sądowym oraz ogłoszona w dzienniku poczytnym, w danej miejscowości rozpowszechnionym, jak również będzie przesłane władzy portowej miejsca, gdzie statek się znajduje, celem wywieszenia w najbliższym porcie i w porcie ojczystym.

Art. 247. § 1. Egzekucja z udziału w statku, zapisanym do rejestru okrętowego (z udziału okrętowego), należy do komornika sądu, w którego okręgu znajduje się port ojczysty.

§ 2. O zajęciu komornik zawiadomi wierzyciela i dłużnika a także pełnomocnika spółki okrętowej, jeżeli ten jest ustanowiony, i władzę rejestrową. Zajęcie jest dokonane już z chwilą zawiadomienia pełnomocnika spółki.

§ 3. Do wniosku o dokonanie opisu i oszacowania wierzyciel powinien dołączyć wyciąg z rejestru okrętowego, zawierający wszystkie wpisy, dotyczące udziału.

Art. 248. Egzekucja z handlowych statków morskich i statków żeglugi śródlądowej, niewpisanych do rejestru, odbywa się według przepisów o egzekucji z ruchomości.

Art. 249. § 1. Egzekucja ze statku zagranicznego, znajdującego się na terytorjum Polski, jeżeli odpowiada on warunkom, pod którymi statek polski podlega wciągnięciu do rejestru, odbywa się według przepisów o egzekucji ze statków polskich, wpisanych do rejestru. W tym przypadku komornik zawiadomi o wszczęciu egzekucji zagraniczną władzę rejestrową.

§ 2. Egzekucja z innych statków zagranicznych odbywa się według przepisów o egzekucji z ruchomości.

Rozdział VII.

EGZEKUCJA Z PRAWA ZABUDOWY.

Art. 250. Do egzekucji z prawa zabudowy stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji z nieruchomości.

Rozdział VIII.

EGZEKUCJA Z POŻYTKÓW I DOCHODÓW Z NIEMUCHOMOŚCI PRZEZ ZARZĄD PRZYMUSOWY.

Art. 251. § 1. Zarząd przymusowy można ustanowić nad nieruchomością, z której egzekucja przez sprzedaż jest niedopuszczalna wskutek istniejących ograniczeń prawa własności.

§ 2. Nad nieruchomością, nie podlegającą takim ograniczeniom, zarząd przymusowy można ustanowić tylko wtedy, gdy czysty dochód dwuletni z tej nieruchomości wystarczy na zaspokojenie wierzytelności egzekwowanej.

§ 3. Wierzyciel powinien we wniosku o wszczęcie egzekucji udowodnić istnienie ograniczeń prawa własności lub uprawdopodobnić skuteczność egzekucji w myśl paragrafów poprzedzających.

§ 4. Jeżeli w toku egzekucji okaże się, że dochód dwuletni nie wystarczy na zaspokojenie wierzytelności egzekwowanej, egzekucję przez zarząd przymusowy umarza się.

Art. 252. Do ustanowienia zarządu przymusowego nad nieruchomością właściwy jest sąd, w którego okręgu nieruchomość jest położona.

Art. 253. § 1. Wskutek wniosku wierzyciela o ustanowienie zarządu przymusowego nad nieruchomością, we wniosku wymienioną, sąd wzywa dłużnika, aby zapłacił dług w ciągu dwóch tygodni pod rygorem wyznaczenia zarządcy.

§ 2. Na postanowienie co do ustanowienia zarządu służy zażalenie.

Art. 254. § 1. Jednocześnie z wysłaniem dłużnikowi wezwania sąd przesyła władzy hipotecznej żądanie dokonania wpisu o ustanowieniu zarządu przymusowego we właściwej księdze hipotecznej. Prawo zgłoszenia tego żądania służy także wierzycielowi.

§ 2. Jeżeli nieruchomość nie ma urzędzonej księgi hipotecznej, sąd zarządzi wciągnięcie odpowiedniej wzmianki do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych.

Art. 255. O ustanowieniu zarządu przymusowego sąd zawiadamia również władze i instytucje publiczne, powołane do ściągania należności z tytułu podatków i innych danin publicznych z nieruchomości.

Art. 256. § 1. Nieruchomość w stosunku do dłużnika jest zajęta z chwilą doręczenia mu wezwania. W stosunku do tego dłużnika, jeżeli mu jeszcze nie doręczono wezwania, jako też w stosunku do osób trzecich, nieruchomość jest zajęta z chwilą dokonania wpisu w księdze hipotecznej albo wciągnięcia wzmianki do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych.

§ 2. Jednakże w stosunku do każdego, kto wiedział o wszczęciu egzekucji, skutki zajęcia powstają z chwilą, gdy o wszczęciu egzekucji powziął wiadomość, chociażby wezwanie nie było jeszcze wysłane dłużnikowi, ani wpis w księdze hipotecznej lub wzmianka w wykazie zajętych nieruchomości nie były jeszcze dokonane.

Art. 257. Zajęcie nieruchomości pociąga za sobą takie skutki, jak zajęcie w toku egzekucji z nieruchomości.

Art. 258. § 1. Po zajęciu nieruchomości nie można kierować egzekucji do pożytków i dochodów z zajętej nieruchomości w sposób inny niż przez zarząd przymusowy.

§ 2. Wierzyciel, który skierował egzekucję przez zarząd przymusowy do nieruchomości, co do której inny wierzyciel uzyskał zarząd przymusowy, przyłącza się do postępowania wszczętego wcześniej i nie może żądać powtórzenia czynności już dokonanych; pozatem ma te same prawa, co pierwszy wierzyciel.

Art. 259. Przepisy prawa niniejszego o łączeniu postępowania egzekucyjnego z nieruchomości oraz o ustanowieniu kuratora do zastępowania osoby nieobecnej w tem postępowaniu stosuje się odpowiednio przy zarządzie przymusowym.

Art. 260. Zajęcie nieruchomości obejmuje wszelkie jej przynależności, plody i pożytki już zebrane a znajdujące się na miejscu, jako też plody i pożytki przyszłe, czynsze najmu i dzierżawy z nieruchomości zajętej, zarówno przypadające jak i w przyszłości należne, oraz prawa z umów ubezpieczenia przedmiotów zajętych, tudzież należności przypadające z tych umów.

Art. 261. § 1. Przez zajęcie zostaje dłużnikowi odjęty zarząd i użytkowanie zajętej nieruchomości.

§ 2. Jeżeli dłużnik w chwili zajęcia korzysta z pomieszczeń w zajętej nieruchomości, należy mu je pozostawić. Sąd może jednak na wniosek wierzyciela zarządzić odebranie pozostawionych dłużnikowi pomieszczeń, jeżeli dłużnik lub jego domownik przeszkadza zarządcy w wykonywaniu zarządu.

Art. 262. Od chwili zajęcia dłużnik nie może zbywać ani zastawiać rzeczy, będących przynależnością zajętej nieruchomości, ani też żadnych plodów, pożytków, czynszów i praw, które są objęte zajęciem.

Art. 263. § 1. Sąd ustanawia zarządcą osobę, która zgadza się na przyjęcie zarządu i ma odpowiednio przygotowanie zawodowe do należytego sprawowania zarządu.

§ 2. Zarządcą może być ustanowiony sam dłużnik, jeżeli daje dostateczną rękojmię należytego wykonywania zarządu.

§ 3. Sąd na wniosek strony może z ważnych przyczyn usunąć zarządcę i ustanowić innego.

Art. 264. § 1. W razie powierzenia zarządu dłużnikowi sąd ustanowi nadzór nad zarządem i nadzór ten odda bądź instytucjom lub organizacjom gospodarczym, bądź nadzorcom, zamianowanym przez sąd.

§ 2. Instytucja lub organizacja gospodarcza, której powierzono nadzór, w ciągu trzech dni wskaże osobę, upoważnioną do działania w jej imieniu i pod jej odpowiedzialnością. Do osoby tej stosuje się przepisy dotyczące nadzorców, jeżeli prawo niniejsze nie stanowi inaczej.

Art. 265. Nadzorcą sądowym nie może być osoba, pozostająca do dłużnika w takim stosunku osobistym, jakiby uzasadniał wyłączenie sędziego.

Art. 266. § 1. Nadzorca sądowy sprawuje nadzór nad prowadzeniem gospodarstwa. Ma on prawo w każdym czasie badać stan gospodarstwa i czynności zarządu oraz przeglądać księgi, zapiski i inne akta gospodarcze dłużnika. O spostrzeżonych wykroczeniach dłużnika przeciwko jego obowiązkom nadzorca powinien donieść natychmiast sądowi.

§ 2. W zakresie swych czynności nadzorca powinien stosować się do poleceń sądu.

Art. 267. § 1. Dłużnik, który jest zarządcą, powinien stosować się do zarządzeń nadzorcy sądowego co do wykonywania zarządu, jeżeli nie są sprzeczne z poleceniami sądu.

§ 2. Wszystkie swoje wnioski, oświadczenia, sprawozdania i rachunki dłużnik składa za pośrednictwem nadzorcy, który je zaopatrzy w swoje oświadczenie.

§ 3. Wszelkie zawiadomienia, uskuteczniiane dłużnikowi jako zarządcy sądowemu, powinny być dokonywane jednocześnie nadzorcy.

Art. 268. § 1. Komornik na polecenie sądu wprowadza zarządcę w zarząd nad nieruchomością.

§ 2. Również zarządca może sam objąć zarząd na podstawie upoważnienia, wydanego na piśmie przez sąd.

Art. 269. Po ustanowieniu zarządcy komornik zawiadomi wskazane przez wierzyciela osoby, aby świadczenia, przypadające od nich tytułem dochodu z nieruchomości, objętej zarządem przymusowym, tak zaległe jak i przyszłe, uiszczaly do rąk zarządcy. W zawiadomieniu komornik uprzedzi, że uiszczenie do rąk dłużnika nie będzie ważne w stosunku do wierzyciela.

Art. 270. § 1. Zarządca obowiązany jest wykonywać czynności, potrzebne do podtrzymania prawidłowego gospodarstwa i korzystnego użytkowania nieruchomości, oddanej zarządowi przymusowemu. Ma on prawo do pobierania zamiast dłużnika wszelkich pożytków i dochodów z nieruchomości, spieniężania zbędnych dla gospodarstwa pożytków oraz prowadzenia spraw, które przy wykonywaniu zarządu okażą się potrzebne.

§ 2. Zarządcy wolno zaciągać tylko takie zobowiązania, które mogą być zaspokojone z dochodów i są usprawiedliwione zwykłym trybem gospodarowania.

§ 3. Czynności, poza zwykły zarząd wykraczające, zarządca może wykonywać tylko za zgodą stron, a w jej braku — za zezwoleniem sądu, który przed wydaniem postanowienia wysłucha wierzyciela, dłużnika i zarządcę, chyba że zwłoka groziłaby szkoda.

Art. 271. Zarząd przymusowy nie ma wpływu na umowy najmu lub dzierżawy, istniejące w chwili jego ustanowienia. Zarządcy wolno jednak wypowiadać tego rodzaju umowy pod warunkami w tej mierze obowiązującymi oraz zawierać umowy na czas, przyjęty miejscowym zwyczajem. Do wydzierżawienia nieruchomości wymagana jest zgoda stron, a w jej braku — zezwolenie sądu.

Art. 272. § 1. Zarządca składa sądowi w wyznaczonych terminach sprawozdania ze swoich czynności, jak również sprawozdania rachunkowe, usprawiedliwione dokumentami, corocznie z końcem roku a nadto po ukończeniu zarządu.

§ 2. Po rozpoznaniu sprawozdań zarządcy i po wysłuchaniu wierzyciela, dłużnika i zarządcy sąd ustala pozycje rachunkowe, które uzna za usprawiedliwione. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Art. 273. § 1. Zarządca, jeżeli nie jest nim dłużnik, ma prawo do wynagrodzenia, które mu oznaczy sąd stosownie do trudów przez niego poniesionych oraz do zwrotu wydatków, które z własnych funduszy z powodu zarządu wyłożył.

§ 2. Dłużnik, który jest zarządcą, nie ma prawa do wynagrodzenia za prowadzenie powierzonego

mu zarządu. Może on tylko pokrywać z plonów, pożytków i dochodów z nieruchomości najkonieczniejsze potrzeby swoje i swojej rodziny w mierze, którą oznaczy sąd, oraz wydatki swoje związane z zarządem.

§ 3. Instytucje i organizacje, którym został powierzony nadzór, mają prawo do zwrotu wydatków, połączonych z wykonywaniem nadzoru.

§ 4. Nadzorca, bezpośrednio mianowany przez sąd, ma ponadto prawo do skromnego wynagrodzenia za swoje czynności.

Art. 274. § 1. Zarządca i nadzorca traci prawo do wynagrodzenia i zwrotu poniesionych kosztów, jeżeli nie zażąda ich w ciągu miesiąca po ustąpieniu z zarządu lub nadzoru.

§ 2. Roszczeń powyższych nie można dochodzić powództwem.

Art. 275. Na postanowienie sądu co do wynagrodzenia za sprawowanie zarządu lub nadzoru i co do zwrotu poniesionych kosztów służy zażalenie.

Art. 276. § 1. Jeżeli prowadzenie zarządu wymaga kosztów, na których pokrycie nie wystarczają narazie dochody bieżące, sąd postanowi, żeby wierzyciel w ciągu tygodnia złożył zarządcy odpowiednią kwotę.

§ 2. Jeżeli wierzyciel temu zadość nie uczyni, egzekucja będzie umorzona.

Art. 277. § 1. Z dochodów pokrywa zarządca bezpośrednio konieczne wydatki, połączone z zarządem, w następującej kolejności:

1) koszty egzekucyjne, a mianowicie: nieuiszczone w toku postępowania opłaty sądowe, koszty doręczeń oraz koszty zarządu przymusowego;

2) należności pracowników zatrudnionych w nieruchomości, której zarząd dotyczy, lub w przedsiębiorstwach, znajdujących się na tej nieruchomości i należących do dłużnika, tak bieżące jak i zaległe z ostatniego roku przed ustanowieniem zarządu;

3) podatki i inne daniny publiczne, należne z nieruchomości, której zarząd dotyczy, bieżące i zaległe za ostatnie dwa lata przed ustanowieniem zarządu;

4) należności instytucji ubezpieczeń społecznych, powstałe z tytułu ubezpieczenia pracowników, wymienionych w p. 2), tak bieżące jak i zaległe za rok ostatni przed ustanowieniem zarządu;

5) należności z tytułu umów ubezpieczenia, które ponosić ma dłużnik, jeżeli umowy te dotyczą nieruchomości, oddanej w zarząd, jej przynależności lub plodów i pożytków zarządem objętych;

6) odsetki, raty amortyzacyjne, renty i inne powtarzające się należności z wierzytelności i praw hipotecznie zabezpieczonych, przypadające podczas zarządu przymusowego oraz zaległe za ostatnie dwa lata przed ustanowieniem zarządu w kolejności stosowniej do zabezpieczenia, służącego im w myśl prawa hipotecznego;

7) podatki i inne daniny publiczne, niewymienione w p. 3) i 4), przypadające od dłużnika i zaległe za rok ostatni przed ustanowieniem zarządu przymusowego.

§ 2. Należności, wymienione w p. 6) i 7) § 1, zarządca może uiszczyć jedynie wtedy, gdy służy im

niewątpliwie pierwszeństwo przed prawem wierzyciela egzekwującego.

Art. 278. § 1. Zarządca ma prawo pobrać z dochodu przyznane mu przez sąd wynagrodzenie.

§ 2. Za należności, przypadające zarządcy z tytułu zarządu, odpowiada przed nim również wierzyciel.

Art. 279. § 1. Nadwyżka dochodów, pozostała po pokryciu wydatków, użyta będzie przez zarządcę na zaspokojenie wierzyciela egzekwującego.

§ 2. Jeżeli jest kilku wierzycieli egzekwujących, a uzyskana nadwyżka nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich, zarządca składa ją do depozytu sądowego celem podziału.

§ 3. Również w tym przypadku sąd może jednak upoważnić zarządcę, aby nadwyżki dochodów wpłacał do instytucji kredytu długoterminowego na pokrycie jej należności, jeżeli zarząd przymusowy został ustanowiony na rzecz tej instytucji celem ściągnięcia należności z tytułu pożyczek, udzielonych w listach zastawnych lub obligacjach, a należnościom tym służy niewątpliwie pierwszeństwo przed prawem innych wierzycieli egzekwujących.

Art. 280. § 1. Zarządca jest odpowiedzialny za należyte pełnienie nałożonych nań obowiązków wobec wierzyciela, dłużnika i wszystkich uczestników.

§ 2. Dłużnik, któremu powierzono zarząd jego majątku, jest pod względem odpowiedzialności za ten zarząd zrównany z zarządcą cudzego mienia.

§ 3. Zarządca, który bez usprawiedliwiającej go przyczyny w terminie oznaczonym nie złoży przepisane sprawozdania lub nie spełni innych przez sąd wydanych poleceń, może być usunięty z zarządu i stosownie do okoliczności skazany na grzywnę do pięciuset złotych.

Art. 281. § 1. Do zarządu przymusowego ułamkowej części nieruchomości stosuje się odpowiednio przepisy o zarządzie całej nieruchomości. Zarządca jednak działa tylko w granicach praw dłużnika, jako współwłaściciela.

§ 2. O zarządzie przymusowym ułamkowej części należy zawiadomić także pozostałych współwłaścicieli nieruchomości.

Rozdział IX.

PODZIAŁ SUMY, UZYSKANEJ Z EGZEKUCJI.

Oddział 1.

Przepisy ogólne.

Art. 282. § 1. Suma, uzyskana z egzekucji, będzie podzielona między wierzycieli przez sąd.

§ 2. Jeżeli jednak suma, uzyskana przez egzekucję z ruchomości, niehipotekowanych wierzytelności lub innych praw majątkowych, wystarcza na zaspokojenie wszystkich wierzycieli, komornik wypłaci przypadające im należności, a pozostałą resztę wyda dłużnikowi. Dla wierzycieli nieobecnych przypadające im sumy komornik złoży do depozytu sądowego.

Art. 283. Sąd sporządzi plan podziału sumy, uzyskanej z egzekucji, i w planie tym:

1) ustali sumę, podlegającą podziałowi;

2) wymieni wierzytelności i prawa osób, uczestniczących w podziale;

3) oznaczy sumę, jaka każdemu z uczestników z podziału przypada;

4) wskaże, które sumy mają być wypłacone, a które i z jakich przyczyn pozostawione w depozycie sądowym.

Art. 284. § 1. O sporządzeniu planu sąd zawiadomi dłużnika i osoby, uczestniczące w podziale.

§ 2. Zarzuty przeciwko planowi można wносить w ciągu dwóch tygodni od daty zawiadomienia.

Art. 285. § 1. Jeżeli zarzutów nie wniesiono w terminie przepisany, sąd zarządzi wykonanie planu.

§ 2. W razie wniesienia zarzutów sąd po wysłuchaniu osób interesowanych plan zatwierdzi albo odpowiednio zmieni. W postępowaniu tem sąd nie wchodzi w rozpoznanie sporu co do istnienia prawa, objętego planem podziału.

§ 3. Na postanowienie sądu służy zażalenie. Jeżeli suma, uzyskana z egzekucji, przewyższa pięćdziesiąt tysięcy złotych, na postanowienie sądu okręgowego służy dalsze zażalenie do sądu apelacyjnego.

§ 4. Wykonanie planu w części, której zarzuty dotyczą, nastąpi po uprawomocnieniu się postanowienia sądu, chyba że zostało wstrzymane przez zabezpieczenie powództwa w sporze o istnienie zaprzeczonego prawa.

Art. 286. Osobom interesowanym wolno umówić się o inny sposób podziału niż w prawie niniejszem przewidziany.

Oddział 2.

Podział sumy, uzyskanej przez egzekucję z ruchomości oraz z niehipotekowanych wierzytelności i innych praw majątkowych.

Art. 287. § 1. W podziale sumy, uzyskanej ze sprzedaży ruchomości jako też przez egzekucję z wierzytelności niezabezpieczonej hipotecznie albo z prawa majątkowego niehipotekowanego, oprócz wierzyciela egzekwującego uczestniczą: wierzyciel, składający tytuł wykonawczy z dowodem doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty, wierzyciel, który uzyskał zabezpieczenie, oraz zastawnik, który udowodnił prawo zastawu dokumentem publicznym lub prywatnym z podpisem uwierzytelnionym, jeżeli zgłosili się najpóźniej w ciągu tygodnia od daty, gdy suma, podlegająca podziałowi, złożona została do depozytu sądowego.

§ 2. Do sporządzenia planu podziału sąd przystępuje po upływie tygodnia od daty złożenia do depozytu sądowego sumy, podlegającej podziałowi.

Art. 288. § 1. Wierzytelność, przypadająca zastawnikowi, nie mającemu jeszcze tytułu wykonawczego, będzie wypłacona za zgodą dłużnika. Jeżeli dłużnik nie wyrazi swej zgody, odpowiednia suma będzie pozostawiona w depozycie sądowym.

§ 2. Jeżeli zastawnik w ciągu miesiąca nie przedstawi dowodu wytoczenia powództwa o zaspokojenie swego prawa zastawu, pozostająca w depozycie sądowym suma będzie wydana dłużnikowi lub komu wypadnie.

§ 3. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Art. 289. § 1. Należności, przypadające od dłużnika, będą zaspokojone z sumy wyegzekwowanej w następującej kolejności:

1) koszty egzekucyjne, a mianowicie: nieuiszczone w toku postępowania opłaty sądowe, koszty doręczeń, koszty opisu, oszacowania i przechowania lub dozoru ruchomości, koszty ogłoszeń o sprzedaży, tudzież diety i koszty podróży organów policji, wezwanych do pomocy poza miejsce ich urzędowania;

2) podatki i inne daniny publiczne, należne z ruchomości sprzedanej, jako też należne z nieruchomości, jeżeli przedmiotem podziału są sumy, uzyskane z zajęcia u dzierżawców i lokatorów czynszu z tej nieruchomości, — we wszystkich tych przypadkach za ostatnie dwa lata;

3) wierzytelności, zabezpieczone prawem zastawu;

4) czynsz, przypadający za rok ostatni wypuszczającemu w najem lub w dzierżawę, lecz tylko z sumy, uzyskanej ze sprzedaży ruchomości, wniesionych do przedmiotu najmu lub dzierżawy;

5) należności, przypadające za rok ostatni służbie domowej, lecz tylko z sum, uzyskanych ze sprzedaży urządzenia domowego, oraz pracownikom przedsiębiorstwa, lecz tylko z sum, uzyskanych ze sprzedaży ruchomości, wchodzących w skład tego przedsiębiorstwa;

6) koszty ostatniej choroby oraz niezbytkownego pogrzebu dłużnika;

7) podatki i inne daniny publiczne, niewymienione w p. 2), za rok ostatni;

8) należności instytucji ubezpieczeń społecznych, powstałe z tytułu ubezpieczenia pracowników, wymienionych w p. 5), za rok ostatni;

9) inne wierzytelności.

§ 2. Po zaspokojeniu wszystkich wierzytelności zaspokojone będą kary, grzywny sądowe, administracyjne i skarbowe, kary za zwłokę w uiszczaniu podatków i innych danin publicznych, tudzież kary i podwyżki stemplowe.

§ 3. Terminy, przewidziane w artykule niniejszym, oblicza się wstecz od daty złożenia do depozytu sądowego sumy, podlegającej podziałowi.

Art. 290. § 1. Jeżeli suma, podlegająca podziałowi, nie wystarcza na zaspokojenie w całości wszystkich wierzytelności tej samej kategorii, wierzytelności te będą zaspokojone stosunkowo do wysokości każdej z nich, jednak wierzytelności, zabezpieczone prawem zastawu, będą zaspokojone w kolejności daty powstania prawa zastawu.

§ 2. Wydzielona wierzycielowi suma zaliczona będzie przedewszystkiem na koszty procesu, następnie na odsetki, a w końcu na kapitał.

Oddział 3.

Podział sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości.

Art. 291. Do podziału sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości, sąd przystępuje po uprawomocnieniu się postanowienia o przysądzeniu.

Art. 292. § 1. W podziale oprócz wierzyciela egzekwującego uczestniczą: wierzyciel, składający tytuł wykonawczy z dowodem doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty, i wierzyciel, który uzyskał za-

bezpieczenie powództwa, jeżeli zgłosili się nie później niż w dniu uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu, osoby, mające prawo zabezpieczone hipotecznie, tudzież pracownicy co do stwierdzonych dokumentem należności za pracę w sprzedanej nieruchomości.

§ 2. Wierzytelności i inne prawa w braku osobnego zgłoszenia lub wyszczególnienia będą uwzględnione w podziale, jeżeli są udowodnione wyciągiem z księgi hipotecznej lub innym złożonym w aktach dokumentem.

Art. 293. § 1. Należności, przypadające od dłużnika, będą zaspokojone z sumy wyegzekwowanej w następującej kolejności:

1) koszty egzekucyjne, a mianowicie: nieuiszczone w toku postępowania opłaty sądowe, koszty doręczeń, koszty opisu, oszacowania i ogłoszeń, koszty zarządu nieruchomości, ustanowionego w toku egzekucji, tudzież diety i koszty podróży organów policji, wezwanych do pomocy poza miejsce ich urzędowania;

2) należności pracowników, zatrudnionych w sprzedanej nieruchomości lub w przedsiębiorstwach, znajdujących się na tej nieruchomości i należących do dłużnika, powstałe przed dniem licytacji, byleby nie przewyższały rocznej należności pracownika; należności, przewyższające sumę pięciuset złotych miesięcznie, korzystają z pierwszeństwa do wysokości pięciuset złotych miesięcznie;

3) podatki i inne daniny publiczne, należne ze sprzedanej nieruchomości za ostatnie dwa lata przed licytacją;

4) należności instytucji ubezpieczeń społecznych, powstałe z tytułu ubezpieczenia pracowników, wymienionych w p. 2), za rok ostatni przed licytacją;

5) wierzytelności i prawa, zabezpieczone hipotecznie (również i raty amortyzacyjne) przed wciągnięciem do księgi wpisu o wszczętej egzekucji;

6) podatki i inne daniny publiczne, niewymienione w p. 3) i 4), przypadające od dłużnika i zaległe za rok ostatni przed licytacją;

7) inne wierzytelności.

§ 2. Po zaspokojeniu wszystkich wierzytelności zaspokojone będą kary, grzywny sądowe, administracyjne i skarbowe, kary za zwłokę w uiszczeniu podatków i innych danin publicznych, tudzież kary i podwyżki stemplowe.

§ 3. W równym stopniu z kapitałem, zabezpieczonym hipotecznie, zaspokojone będą objęte wpisem przy kapitale odsetki za ostatnie dwa lata przed licytacją oraz przyznane koszty procesu w wysokości, nie przewyższającej dziesiątej części kapitału.

§ 4. Pozostałe odsetki od kapitałów zabezpieczonych hipotecznie, tudzież odsetki od kapitałów niezabezpieczonych oraz koszty procesu w poszukiwaniu kapitałów niezabezpieczonych umieszczone będą w ostatniej kategorii.

Art. 294. § 1. Jeżeli suma, podlegająca podziałowi, nie wystarcza na zaspokojenie w całości wszystkich wierzytelności tej samej kategorii, wierzytelności i prawa, zabezpieczone hipotecznie, będą zaspokojone w kolejności stosownie do przepisów prawa hipotecznego, inne zaś wierzytelności — stosunkowo do wysokości każdej z nich.

§ 2. W obu przypadkach wydzielona wierzycielowi suma zaliczona będzie przedewszystkiem na koszty procesu, następnie na odsetki, a w końcu na kapitał.

Art. 295. § 1. Jeżeli przy sporządzeniu planu okaże się, że nabywca, uiszczając cenę, potrącił wierzytelność, która nie mieści się w cenie, sąd postanowieniem zobowiąże nabywcę do uzupełnienia ceny w ciągu tygodnia. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

§ 2. W planie wymienione będą osoby, dla których przypadająca od nabywcy suma jest przeznaczona. Postanowienie sądu stanowić będzie dla nich tytuł egzekucyjny przeciwko nabywcy.

§ 3. Do czasu złożenia do depozytu sądowego lub uiszczenia przez nabywcę osobom uprawnionym ceny uzupełnionej prawa, które z tej ceny mają być zaspokojone, utrzymane będą w mocy.

Art. 296. Na zaspokojenie wierzytelności, opartej na hipotece kaucyjnej, sąd wydzieli wierzycielowi sumę, należną w dniu sporządzenia planu. Jeżeli kaucja nie jest wyczerpana, ale może jeszcze służyć na zabezpieczenie wierzyciela, reszta sumy pozostanie w depozycie sądowym aż do ustania stosunku prawnego, uzasadniającego korzystanie z kaucji.

Art. 297. § 1. Jeżeli wierzytelność zabezpieczona jest hipotecznie na kilku nieruchomościach łącznie, a podzielona ma być tylko suma, uzyskana z jednej nieruchomości, wierzyciel może żądać zaspokojenia bądź całej swej wierzytelności, bądź części przez niego wskazanej. Jeżeli przed uprawomocnieniem się postanowienia o przysądzeniu wierzyciel nie złożył żadnego oświadczenia, jego wierzytelność będzie przyjęta do rozrachunku w całości.

§ 2. Jeżeli podziałowi podlegają sumy, uzyskane ze sprzedaży kilku nieruchomości, obciążonych jedną wierzytelnością łącznie, wierzytelność ta będzie przyjęta do rozrachunku w każdej z uzyskanych sum w takim stosunku, w jakim dana suma pozostaje do sum, uzyskanych za inne nieruchomości, przy czem przy ustaleniu tego stosunku z każdej sumy potrąca się wierzytelności i prawa, poprzedzające wierzytelność łączną.

Art. 298. Jeżeli w dniu sporządzenia planu termin płatności wierzytelności nieoprocentowanej jeszcze nie nastąpił, wierzycielowi będzie wydzielona suma, zmniejszona o odsetki ustawowe, nie wyższe jednak niż sześć od sta w stosunku rocznym, za czas od dnia przybicia do dnia płatności. Jeżeli wierzytelność jest oprocentowana, należność będzie wierzycielowi wydzielona wraz z odsetkami do dnia przybicia.

Art. 299. Suma, wydzielona na zaspokojenie wierzytelności, której uiszczenie zależne jest od warunku rozwiązującego, będzie wydana wierzycielowi bez zabezpieczenia, chyba że obowiązek zabezpieczenia zwrotu ciąży na wierzycielu z mocy istniejącego między nim a dłużnikiem stosunku prawnego.

Art. 300. Suma, wydzielona na zaspokojenie wierzytelności, której uiszczenie zależne jest od warunku zawieszającego, będzie pozostawiona w depozycie sądowym. Odsetki od tej sumy przypadną wierzycielowi, jeżeli według umowy odsetki mu się należą, w przeciwnym razie przypadną dalszym wierzycielom.

Art. 301. § 1. Do podziału sumy, uzyskanej przez egzekucję z własności górniczej, z prawa wydobywania żywic ziemnych, z kolei żelaznych, ze statków morskich i statków żeglugi śródlądowej, wpisanych do rejestru statków, jako też z prawa zabudowy, stosuje się odpowiednio przepisy o podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości.

§ 2. Z sumy, uzyskanej przez egzekucję z kolei żelaznej, będą zaspokojone przed prawami rzeczowemi zaległe za rok ostatni przed licytacją należności z tytułu rozrachunku za przewóz z innymi kolejami.

§ 3. Z sumy, uzyskanej przez egzekucję ze statku, bezpośrednio po kosztach egzekucyjnych będą zaspokojeni wierzyciele, mający prawo zaspokojenia ze statku według kolejności, przewidzianej w ustawach szczególnych. Wierzytelności, wpisane do rejestru statków, będą zaspokojone w takiej kolejności, jak wierzytelności hipoteczne.

Oddział 4.

Podział sumy, uzyskanej przez zarząd przymusowy.

Art. 302. § 1. Do podziału nadwyżek sąd przystąpi po załatwieniu sprawozdania rachunkowego zarządcy.

§ 2. Sąd może na wniosek wierzyciela przystąpić do podziału złożonych kwot przed upływem okresu rachunkowego, jeżeli z zarządu uzyskano dostateczne środki do wypłaty.

Art. 303. § 1. W podziale uczestniczą wierzyciele, na rzecz których prowadzi się zarząd przymusowy, oraz wierzyciele hipoteczni co do odsetek i innych powtarzających się świadczeń pieniężnych, chyba że zostali zaspokojeni bezpośrednio przez zarządcę.

§ 2. W podziale uczestniczyć mogą również inni wierzyciele, składający tytuł wykonawczy z dowodem doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty.

Art. 304. Przepisy o podziale sumy, uzyskanej przez egzekucję z nieruchomości, stosuje się odpowiednio przy podziale nadwyżek, uzyskanych przez zarząd przymusowy, z następującymi zmianami:

1) z sumy nadwyżek pokrywa się przedewszystkiem wydatki konieczne, które zarządca pokryć miał bezpośrednio z dochodów;

2) wierzytelności i inne prawa hipotecznie zabezpieczone, dla których nie prowadzi się egzekucji przez zarząd przymusowy, będą zaspokojone tylko co do odsetek i innych należności powtarzających się.

Dział II.

EGZEKUCJA ROSZCZEŃ NIEPIENIĘŻNYCH.

Art. 305. § 1. Jeżeli dłużnik ma wydać wierzycielowi rzecz ruchomą, komornik sądu, w którego okręgu rzecz się znajduje, odbierze ją dłużnikowi i wyda wierzycielowi.

§ 2. Jeżeli ze względu na rodzaj rzeczy niewłoczne fizyczne jej przejęcie nie jest możliwe, komornik postąpi tak, jak prawo prywatne wymaga do objęcia posiadania.

Art. 306. Jeżeli odebranej rzeczy nie można wydać wierzycielowi, komornik złoży ją do depozytu sądowego, albo odda na skład na koszt i niebezpieczeństwo wierzyciela.

Art. 307. Jeżeli rzecz, należąca do dłużnika, znajduje się we władaniu osoby trzeciej, która nie zgadza się na jej oddanie, wierzyciel może zająć roszczenie, które służy dłużnikowi wobec tej osoby. W tym przypadku stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji z praw majątkowych.

Art. 308. Jeżeli wierzyciel żąda, aby odebranie rzeczy odbyło się w jego obecności, komornik zawiadomi go o terminie, wyznaczonym do odebrania, a w razie niestawienia się wierzyciela nie przystąpi do wykonania.

Art. 309. Jeżeli komornik nie znalazł u dłużnika rzeczy lub dokumentu, podlegających odebraniu, sąd na wniosek wierzyciela nakazuje dłużnikowi, aby wyjawiał, gdzie one się znajdują, lub oświadczył, że nie wie, gdzie się znajdują, i aby stwierdził przysięgą, że oświadczenia jego są zgodne z prawdą. Przepisy o przysiędze wyjawienia majątku będą tu odpowiednio stosowane.

Art. 310. § 1. Jeżeli dłużnik ma wydać nieruchomości lub statek albo opróżnić pomieszczenie, komornik sądu, w którego okręgu one się znajdują, wezwie dłużnika do dobrowolnego wykonania w określonym stosownie do okoliczności terminie, po którego bezskutecznym upływie dokona czynności, potrzebnych w celu wprowadzenia wierzyciela w posiadanie.

§ 2. W tym celu komornik usunie ruchomości, nie będące przedmiotem egzekucji, i odda je dłużnikowi, w razie zaś jego nieobecności pozostawi osobie dorosłej z pośród jego rodziny lub służby, a gdyby i to było niemożliwe, ustanowi dozorcę, któremu odda ruchomości na koszt dłużnika.

§ 3. Jeżeli dłużnik pomimo wezwania ze strony dozorczy rzeczy nie odbierze, sąd na wniosek dozorczy i po wysłuchaniu dłużnika zarządzi sprzedaż ruchomości przez licytację.

Art. 311. Jeżeli w samym tytule egzekucyjnym nie postanowiono, że w razie niewykonania przez dłużnika w terminie mu określonym czynności, którą z natury rzeczy może wykonać także inna osoba, wierzyciel będzie upoważniony do wykonania tej czynności na koszt dłużnika, — wówczas sąd, w którego okręgu czynność ma być wykonana, na wniosek wierzyciela wezwie dłużnika do wykonania w terminie wyznaczonym, a po bezskutecznym upływie terminu upoważni wierzyciela do wykonania czynności na koszt dłużnika i przyzna wierzycielowi sumę, potrzebną do wykonania. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Art. 312. § 1. Jeżeli dłużnik ma wykonać czynność, której inna osoba za niego wykonać nie może, a której wykonanie zależy wyłącznie od jego woli, sąd — jeżeli tego nie postanowiono już w samym tytule egzekucyjnym — na wniosek wierzyciela po wysłuchaniu stron określi dłużnikowi termin do wykonania i zagrozi mu grzywną lub przymusem osobistym na przypadek, gdyby w określonym terminie czynności nie wykonał.

§ 2. Jeżeli wykonanie czynności zależy od wydatków pieniężnych lub od dostarczenia materiałów, a obowiązek ich dostarczenia ciąży na wierzycielu — sam zaś tytuł egzekucyjny nie zawiera w tej mierze odpowiedniego postanowienia — sąd zagrozi dłużnikowi grzywną lub przymusem osobistym dopiero wte-

dy, gdy wierzyciel złoży w sądzie sumę potrzebną lub dostarczy dłużnikowi potrzebnych materiałów.

§ 3. Po upływie terminu, w którym dłużnik czynność miał wykonać, sąd na wniosek wierzyciela nałoży na dłużnika grzywnę lub zastosuje do niego przymus osobisty i jednocześnie, wyznaczając nowy termin do wykonania czynności, zagrozi surowszą grzywną lub dalszym przymusem osobistym.

§ 4. Jeżeli dłużnik na skutek przymusu osobistego zgłosi gotowość wykonania czynności, sąd postanowi zwolnić go niezwłocznie i zawiadomi o tem wierzyciela, a zarazem stosownie do okoliczności wyznaczy dłużnikowi odpowiedni termin do wykonania.

§ 5. Gdyby dłużnik po zwolnieniu zwlekał z wykonaniem czynności, sąd na wniosek wierzyciela po wysłuchaniu stron postanowi zastosowanie przymusu do końca wyznaczonego poprzednio czasu.

§ 6. Jeżeli dłużnik zgłosi się ponownie do wykonania, sąd może odmówić zwolnienia przed upływem powyższego czasu.

§ 7. Na postanowienia sądu służy zażalenie.

Art. 313. § 1. Jeżeli dłużnik ma obowiązek zaniechać pewnej czynności lub nie przeszkadzać czynności wierzyciela, sąd na wniosek wierzyciela po wysłuchaniu stron i stwierdzeniu, że dłużnik działał wbrew obowiązkowi, nałoży na niego grzywnę do tysiąca złotych lub zastosuje przymus osobisty na czas do dwóch tygodni. Tak samo sąd postąpi w razie dalszego wniosku wierzyciela.

§ 2. Ponadto sąd może na wniosek wierzyciela zobowiązać dłużnika do zabezpieczenia szkody, grożącej wierzycielowi wskutek dalszego działania dłużnika wbrew obowiązkowi. W postanowieniu sąd oznaczy wysokość i czas trwania zabezpieczenia.

§ 3. Jeżeli dłużnik po powstaniu tytułu egzekucyjnego dokonał zmiany sprzecznej ze swym obowiązkiem, sąd na wniosek wierzyciela po wysłuchaniu stron upoważni wierzyciela do usunięcia tej zmiany na koszt dłużnika i przyzna mu sumę na ten cel potrzebną. W razie oporu ze strony dłużnika wierzyciel może żądać, aby sąd polecił komornikowi usunięcie oporu.

§ 4. Na postanowienia sądu służy zażalenie.

Art. 314. § 1. W jednym postanowieniu sąd może wymierzyć grzywnę nie wyższą niż tysiąc złotych, a przymus osobisty na czas nie dłuższy niż dwa tygodnie. Ogólna suma grzywien w tej samej sprawie nie może przewyższać dziesięciu tysięcy złotych, a ogólny czas przymusu osobistego — sześciu miesięcy.

§ 2. Zastosowanie jednego środka nie wyłącza następnego zastosowania środka drugiego. Oba środki nie mogą być stosowane jednocześnie.

Art. 315. § 1. W razie umorzenia postępowania egzekucyjnego podlegają umorzeniu także grzywny, choćby prawomocnie orzeczone, a jeszcze niezaplacane.

§ 2. Obowiązek uiszczenia grzywny nie przechodzi na spadkobierców dłużnika.

Art. 316. § 1. Przymus osobisty wykonywa się przez osadzenie dłużnika w pomieszczeniu na ten cel przeznaczonym oddzielnie od osób, pozbawionych wolności w trybie postępowania karnego lub administracyjnego.

§ 2. Jeżeli dłużnik nie przebywa w okręgu sądu, który postanowił zastosować przymus osobisty, sąd ten zwróci się o wykonanie do sądu grodzkiego, w którego okręgu dłużnik przebywa.

Art. 317. Zarządzając wykonanie przymusu osobistego na podstawie prawomocnego postanowienia, sąd wyda komornikowi na piśmie nakaz z odpowiednim uzasadnieniem. Przystępując do wykonania nakazu, komornik nakaz ten doręczy dłużnikowi.

Art. 318. O wykonanie przymusu względem dłużnika, pełniącego czynną służbę wojskową, sąd zwraca się do właściwej władzy wojskowej, przysyłając jej w tym celu nakaz.

Art. 319. Przymus osobisty nie może być stosowany względem:

- 1) osób, nie podlegających sądom polskim;
- 2) wojskowych, należących do zmobilizowanej części wojska lub marynarki wojennej;
- 3) kierownika statku handlowego morskiego, który ma odpłynąć, tudzież względem osób, należących do załogi takiego statku.

Art. 320. Przymus osobisty względem posła, senatora i sędziego może być zastosowany tylko z zachowaniem przepisów Konstytucji i prawa o ustroju sądów powszechnych.

Art. 321. § 1. Przymus względem osób, których zdrowie może być narażone na niebezpieczeństwo, nie będzie wykonywany aż do wyzdrowienia.

§ 2. Na wniosek jednej ze stron będzie zarządzone na jej koszt zbadanie stanu zdrowia dłużnika przez lekarza.

Art. 322. Po uprawomocnieniu się postanowienia o przymusie względem osób duchownych, osób, będących w służbie państwowej lub samorządowej, oraz względem osób, pełniących służbę w przedsiębiorstwie użyteczności publicznej, sąd zawiadomi władzę przełożoną dłużnika lub kierownictwo przedsiębiorstwa i uprzedzi je, że po upływie tygodnia wyda komornikowi odpowiedni nakaz.

Art. 323. Z ważnej przyczyny sąd może zwolnić dłużnika od przymusu tymczasowo, nie dłużej jednak niż na tydzień.

Art. 324. Wierzyciel obowiązany jest złożyć zgóry komornikowi sumę, potrzebną na sprowadzenie dłużnika do miejsca osadzenia i na wyżywienie go przez czas trwania przymusu.

Dział III.

EGZEKUCJA CELEM ZNIESIENIA WSPÓŁWŁASNOŚCI NIERUCHOMOŚCI W DRODZE SPRZEDAŻY PUBLICZNEJ.

Art. 325. W postępowaniu egzekucyjnym, mającym na celu zniesienie współwłasności nieruchomości w drodze sprzedaży publicznej, stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji z nieruchomości ze zmianami, wskazanymi w artykułach poniższych.

Art. 326. Postępowanie może być wszczęte na wniosek każdego z współwłaścicieli, wymienionych w tytule egzekucyjnym, nakazującym sprzedaż.

Art. 327. We wpisie hipotecznym o wszczętej egzekucji i w obwieszczeniu o licytacji należy podać, że egzekucja ma na celu zniesienie współwłasności.

Art. 328. § 1. Współwłaściciele mogą za wzajemną zgodą oszacować nieruchomość, oznaczyć najniższą cenę sprzedaży oraz ułożyć warunki licytacyjne, chyba że tytuł egzekucyjny inaczej stanowi. Jeżeli zgoda nie nastąpi, lub jedna z osób, mających prawo rzeczowe na nieruchomości, zgłosi sprzeciw co do oszacowania lub oznaczenia najniższej ceny, obowiązują w tej mierze przepisy prawa niniejszego o egzekucji z nieruchomości.

§ 2. Na postanowienie sądu, ustalające warunki licytacyjne, służy zażalenie.

Art. 329. Egzekucja celem zniesienia współwłasności i egzekucja z nieruchomości mogą się toczyć jednocześnie. W razie sprzedaży nieruchomości w toku jednej z tych egzekucyj drugą zawiesza się, a po uprawomocnieniu się postanowienia o przysądzeniu umarza się.

TYTUŁ TRZECI.

PRZEPISY O ZABEZPIECZENIACH.

Rozdział I.

PRZEPISY OGÓLNE.

Art. 330. Celem zabezpieczenia roszczenia, którego rozpoznanie należy do sądu powszechnego, albo poddane zostało sądowi polubownemu i które nadaje się do egzekucji sądowej, sąd powszechny może na wniosek wierzyciela wydać zarządzenie tymczasowe, jeżeli roszczenie jest wiarogodne, a niezabezpieczenie mogłoby wierzyciela pozbawić zaspokojenia.

Art. 331. Zarządzenie tymczasowe wydaje się w drodze zabezpieczenia powództwa przy samem jego wytoczeniu, bądź w dalszym toku sprawy; w przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, zarządzenie tymczasowe może być wydane również przed wytoczeniem powództwa.

Art. 332. § 1. Dopuszczalne jest także zabezpieczenie roszczenia o przyszłe powtarzające się świadczenia, jeżeli stosunek prywatno-prawny między stronami nie sprzeciwia się wytoczeniu o to roszczenie powództwa.

§ 2. W tym przypadku zarządzenie tymczasowe jest dopuszczalne także po uzyskaniu przez wierzyciela wyroku, podlegającego wykonaniu, lecz tylko co do świadczeń, których termin spełnienia jeszcze nie nastąpił.

Art. 333. Wydając zarządzenie tymczasowe przed wytoczeniem powództwa, sąd wyznaczy wierzycielowi termin, w którym powództwo powinno być wytoczone pod rygorem upadku zabezpieczenia. Termin ten nie może być dłuższy niż dwutygodniowy.

Art. 334. § 1. Rozpoznanie wniosku o zarządzenie tymczasowe przed wytoczeniem powództwa należy do sądu powszechnego, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji.

§ 2. Wnioski o zarządzenie tymczasowe w toku procesu rozpoznaje sąd tej instancji, w której sprawa się toczy, a gdy sprawa toczy się w Sądzie Najwyższym — sąd pierwszej instancji.

§ 3. Wnioski o zarządzenie tymczasowe sąd rozpoznaje w składzie, w jakim podlega rozpoznaniu sprawa.

§ 4. Przewodniczący w przypadkach niecierpiących zwłoki może sam wydać zarządzenie tymczasowe. Wszakże w sprawach, rozpoznawanych w składzie trzech sędziów, przewodniczący przedstawi swe zarządzenie do rozpoznania właściwemu składowi na najbliższym posiedzeniu.

Art. 335. § 1. Wierzyciel we wniosku o zarządzenie tymczasowe powinien podać i uprawdopodobnić okoliczności, które usprawiedliwiają żądanie. Ponadto wniosek, jeżeli nie jest połączony z pozwem, powinien czynić zadość wszystkim warunkom pisma procesowego.

§ 2. We wniosku wierzyciel może także wskazać sumę, której złożenie przez dłużnika wystarcza do zabezpieczenia roszczenia.

Art. 336. Sąd może rozpoznać wniosek o zarządzenie tymczasowe na posiedzeniu niejawnem, władny jest jednak wyznaczyć rozprawę.

Art. 337. § 1. Sąd, uwzględniając wniosek o zarządzenie tymczasowe, oznaczy dokładnie w postanowieniu roszczenie, które ma być zabezpieczone, oraz sposób i zakres zabezpieczenia.

§ 2. W razie potrzeby można zastosować jednocześnie kilka sposobów zabezpieczenia.

§ 3. Wykonanie zarządzenia tymczasowego sąd może uzależnić od złożenia przez wierzyciela kaucji celem zabezpieczenia roszczeń dłużnika o odszkodowanie z powodu wykonania zarządzenia. Na kaucji tej będzie służyło dłużnikowi pierwszeństwo zaspokojenia.

Art. 338. § 1. Wszelkie zabezpieczenie roszczeń pieniężnych będzie na żądanie dłużnika zastąpione złożeniem przez niego do depozytu sądowego odpowiedniej sumy. Na sumie tej będzie służyło wierzycielowi pierwszeństwo zaspokojenia.

§ 2. Zabezpieczenie roszczeń niepieniężnych może być stosownie do okoliczności również w ten sam sposób zastąpione. Nie dotyczy to jednak zabezpieczenia w sprawach o prawo własności, chyba że strony na to się godzą.

Art. 339. Dłużnik w każdym czasie może żądać uchylecia lub zmiany zabezpieczenia. W tym przypadku wyznaczona będzie rozprawa oddzielnie lub łącznie z rozpoznaniem istoty sprawy.

Art. 340. Na postanowienie sądu pierwszej instancji co do zarządzeń tymczasowych służy zażalenie. Od postanowienia sądu drugiej instancji nie ma środka odwoławczego.

Art. 341. § 1. Postanowienie sądu, uwzględniające wniosek o zarządzenie tymczasowe, jest natychmiast wykonalne.

§ 2. Zażalenie wstrzymuje wykonanie postanowienia, uchylającego lub zmieniającego zarządzenie tymczasowe.

§ 3. Do wykonania zarządzeń tymczasowych stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu egzekucyjnem.

Art. 342. Koszty postępowania o zarządzenie tymczasowe, wszczętego przed wytoczeniem powódz-

stwa, ponosi wierzyciel, jeżeli w terminie przepisany nie wytoczył powództwa. W tym przypadku pozwany może w ciągu dwóch tygodni od upływu tego terminu złożyć w sądzie wniosek o przyznanie mu kosztów.

Art. 343. § 1. Jeżeli wierzyciel nie wytoczył powództwa w terminie przepisany lub cofnął wniesiony pozew, albo gdy powództwo jego zostało oddalone, dłużnik ma przeciwko wierzycielowi roszczenie o wynagrodzenie szkód i strat, poniesionych wskutek wykonania zabezpieczenia. Roszczenie to wygasa po upływie roku od chwili jego powstania.

§ 2. Wierzyciele, którzy łącznie wykonali zabezpieczenie, odpowiadają za szkody i straty solidarnie.

§ 3. Jeżeli w ciągu miesiąca od chwili powstania roszczenia o odszkodowanie dłużnik nie wytoczy powództwa, sąd zwróci kaucję wierzycielowi.

Rozdział II.

ZABEZPIECZENIE ROSZCZEN PIENIĘŻNYCH.

Art. 344. Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych następuje:

- 1) przez zajęcie ruchomości;
- 2) przez ostrzeżenie hipoteczne (prenotację) i przez wpis do rejestru statków;
- 3) przez zakaz zbywania lub obciążania nieruchomości niehipotekowanych;
- 4) przez zajęcie wierzytelności lub innego prawa.

Art. 345. Zabezpieczenie roszczenia pieniężnego przeciwko Skarbowi Państwa oraz polskim zakładom i przedsiębiorstwom państwowym, będącym odrębnymi osobami prawnymi, jest niedopuszczalne.

Art. 346. Zabezpieczenie nie może obejmować rzeczy i praw, z których egzekucja jest wyłączona, oraz rzeczy, ulegających szybkiemu zepsuciu.

Art. 347. § 1. Zajęte ruchomości nie mogą być oddane pod dozór wierzycielowi.

§ 2. Zajęte pieniądze i papiery wartościowe złożone będą do depozytu sądowego.

Art. 348. Na żądanie dłużnika sąd po wysłuchaniu wierzyciela może zarządzić sprzedaż zajętych ruchomości w drodze postępowania egzekucyjnego. Suma uzyskana będzie złożona do depozytu sądowego i będzie zabezpieczeniem roszczeń wierzyciela w zastępstwie zajętych ruchomości.

Art. 349. § 1. Uwzględniając wniosek o wydanie zakazu zbywania i obciążania nieruchomości niehipotekowanej, sąd zawiadomi o tem wierzyciela i dłużnika.

§ 2. O zakazie wciągnięta będzie na wniosek wierzyciela wzmianka do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych.

§ 3. Zbycie lub obciążenie nieruchomości wbrew zakazowi po wciągnięciu do wykazu wzmianki nie ma wpływu na prawa wierzyciela.

Art. 350. W sprawie z powództwa o alimenty, wytoczonego przeciwko ślubnemu ojcu lub matce ślubnej albo mężowi, sąd może zabezpieczyć powództwo także przez zobowiązanie ich do uiszczania po-

wodom miesięcznie aż do ukończenia sprawy sumy, oznaczonej w każdym poszczególnym przypadku

Art. 351. Z powództwa o zapłatę czynszu najmu lub dzierżawy sąd udziela zabezpieczenia przez zajęcie ruchomości lokatora lub dzierżawcy, które znajdują się w wynajętych pomieszczeniach lub w wydzierżawionej nieruchomości, na podstawie samego tylko pozwu.

Rozdział III.

ŻABEZPIECZENIE ROSZCZEN NIEPIENIĘŻNYCH.

Art. 352. § 1. Celem zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych sąd wydaje zarządzenie, jakie stosownie do okoliczności uważa za odpowiednie, nie wyłączając zarządzeń, przewidzianych do zabezpieczenia roszczeń pieniężnych.

§ 2. Przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interesy stron w takiej mierze, aż by wierzycielowi zapewnić zaspokojenie dłużnika zaś nie obciążyć ponad potrzebę

§ 3 W żadnym przypadku zarządzenie tymczasowe nie może zmierzać do tego, aby stanowiło zaspokojenie roszczenia

Art. 353. W sprawach z powództwa o ochronę lub przywrócenie posiadania jako też o zaniechanie czynności sąd może w drodze zabezpieczenia unormować tymczasowo aż do ukończenia sprawy stan faktyczny, jeżeli okaże się to koniecznym celem odwrócenia szkody.

Art. 354. W drodze zabezpieczenia nie można stosować przeciwko dłużnikowi ani grzywny, ani przymusu osobistego.

Art. 355. § 1. W sprawach o prawo własności lub o inne prawo rzeczowe można ustanowić w drodze zabezpieczenia sekwestr.

§ 2. Sekwestr będzie wykonywany według przepisów o zarządzie przymusowym ze zmianami poniższymi:

1) dłużnik nie może być ustanowiony zarządcą;
2) jeżeli przedmiotem sekwestru jest dom, w którym zamieszkuje dłużnik w czasie ustanowienia sekwestru, mieszkanie to nie będzie wyjęte z jego użytku;

3) dochód, pozostający po potrąceniu wydatków, zarządca składa do depozytu sądowego; sumy w ten sposób złożone sąd na wniosek strony umieści na oprocentowanie, jeżeli uzna to za właściwe ze względu na wysokość sum i na czas, w ciągu którego mają być zatrzymane.

PRZEPISY KOŃCOWE.

Art. 356. Wykonanie prawa o sądowym postępowaniu egzekucyjnym porucza się Ministrowi Sprawiedliwości

Art. 357. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1933 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów: *A. Prystor*
Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*
Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*
Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*

Minister Wyznań Religijnych

i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz*

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

Sew. Ludkiewicz

Minister Przemysłu i Handlu: *Zarzycki*

Kierownik Ministerstwa Komunikacji: *M. Butkiewicz*

Minister Opieki Społecznej: *Hubicki*

Minister Poczty i Telegrafów: *Boerner*